

EEN EFFICIËNTERE FEDERALE STAAT EN
EEN GROTERE AUTONOMIE VOOR DE
DEELSTATEN

INSTITUTIONEEL AKKOORD
VOOR DE ZESDE STAATSHERVORMING

11 oktober 2011

1.	Politieke vernieuwing	5
1.1	Het beleid opvolgen	5
1.2	Politieke ethiek	5
1.3	De rol van het parlement versterken.....	6
1.4	Hervorming van het tweekamerstelsel.....	7
1.5	Met betrekking tot de organisatie van de verkiezingen.....	8
1.6	Stemrecht van de Belgen in het buitenland	9
1.7	Samenwerkingsfederalisme en federale loyauteit	11
1.8	Constitutieve autonomie.....	11
2.	BHV en Brussel: een duurzame communautaire oplossing ..	12
2.1.	Kieskringen	12
	2.1.1. <i>KAMER: splitsing van de kieskring .....</i>	<i>12</i>
	2.1.2. <i>EUROPEES PARLEMENT: splitsing van de kieskring.....</i>	<i>14</i>
2.2.	Gerechtelijk arrondissement BHV.....	14
2.3.	Geschillen	19
2.4.	Benoeming van de burgemeesters in de zes randgemeenten	21
2.5.	Brussel en zijn hinterland	22
2.6.	Intra-Brusselse vereenvoudiging	23
2.7.	Strijd tegen de discriminaties.....	28
3.	Details van de overheveling van bevoegdheden van de federale overheid naar de deelstaten.....	29
3.1.	Arbeidsmarkt.....	29
	3.1.1. <i>Voorafgaande opmerking.....</i>	<i>29</i>
	3.1.2. <i>Controle op de beschikbaarheid.....</i>	<i>29</i>
	3.1.3. <i>Doelgroepenbeleid.....</i>	<i>29</i>

3.1.4.	<i>Arbeidsbemiddeling .....</i>	30
3.1.5.	<i>Overige.....</i>	30
3.1.6.	<i>Reorganisatie van de beheersstructuur van de RVA.....</i>	31
3.1.7.	<i>Financiering.....</i>	31
3.2.	Gezondheidszorg en hulp aan personen.....	32
3.2.1.	<i>Oprichting van een instituut om overlegde antwoorden op de grote uitdagingen inzake de gezondheidszorg te waarborgen.....</i>	32
3.2.2.	<i>De federale kerntaken.....</i>	32
3.2.3.	<i>De overdracht van bevoegdheden aan de deelstaten.....</i>	33
3.2.4.	<i>Samenwerkingsakkoorden tussen de federale overheid en de deelstaten .....</i>	35
3.2.5.	<i>Financiering.....</i>	36
3.3.	Gezinsbijslagen	36
3.3.1.	<i>Overheveling gezinsbijslagen .....</i>	36
3.3.2.	<i>Financiering.....</i>	36
3.3.3.	<i>Fonds voor Collectieve Uitrustingen en Diensten (FCUD) ...</i>	36
3.4.	Justitie.....	37
3.4.1.	<i>Organisatie en werking van justitie .....</i>	37
3.4.2.	<i>Vervolgingsbeleid en strafuitvoering.....</i>	37
3.4.3.	<i>Jeugdsanctierecht .....</i>	37
3.5.	Bevoegdheidsoverdracht in andere beleidsdomeinen	38
3.5.1.	<i>Mobiliteit en verkeersveiligheid .....</i>	38
3.5.2.	<i>Overige domeinen .....</i>	40
3.5.3.	<i>Overgehevelde fiscale uitgaven .....</i>	47
3.6.	Begrotingssynthese van de overhevelingen (nieuwste ramingen) ..	48
4.	Details van het hervormingsvoorstel van de bijzondere financieringswet	51
4.1.	Algemene principes	52

4.2.	Financiering van de huidige bevoegdheden van de Gewesten	53
4.3.	Financiering van de huidige bevoegdheden van de Gemeenschappen 53	
4.4.	Financiering van de nieuwe bevoegdheden die aan de Gewesten worden overgedragen	53
4.5.	Financiering van nieuwe bevoegdheden die aan de Gemeenschappen worden overgedragen	54
4.6.	Responsabiliseringsmechanismen pensioenen en klimaat	55
4.7.	Correcte financiering van de Brusselse instellingen	56
4.8.	Uitvoeringsregels van de fiscale autonomie	59
4.9.	Solidariteitsmechanisme.....	63
4.10.	Overgangsmechanismen.....	64
4.11.	Fiscale uitgaven.....	64
4.12.	Vennootschapsbelasting	64
4.13.	De uitdaging van de hogere levensverwachting	64
4.14.	Sanering van de overheidsfinanciën	64
5.	Slotopmerking	65
6.	Bijlage	66

1. Politieke vernieuwing

De institutionele crisis heeft het vertrouwen in de politiek grondig doen wankelen. Dat vertrouwen is fundamenteel voor onze democratie en het herstel ervan is dus een essentiële uitdaging. In deze context dringen hervormingen zich op.

1.1 Het beleid opvolgen

Met het oog op goed bestuur, efficiëntie en transparantie zal de regering, onder leiding van de Eerste Minister, een boordtabel opstellen waarmee de beleidsprioriteiten kunnen worden opgevolgd.

Door middel van periodieke evaluaties, gebaseerd op becijferde doelstellingen¹, zal de regering de vooruitgang van elke prioritaire maatregel kunnen meten en zal ze waar nodig kunnen bijsturen. De regering zal regelmatig over deze evaluaties bij de Kamer verslag uitbrengen. Deze evaluaties zullen openbaar gemaakt worden, zodat de burgers geïnformeerd worden over de verschillende uitgevoerde prioritaire beleidslijnen.

1.2 Politieke ethiek

De federale en deelstaatparlementen zullen worden aangemoedigd om te overleggen met het oog op een modernisering van de regels voor parlementsleden in verband met belangenconflicten, deontologie, bezoldigingen, vergoedingen en buitenlandse zendingen, met dien verstande dat er voor de strengste regels in een stand still zal worden voorzien.

Los van het resultaat van dit overleg zullen de volgende regels inzake politieke ethiek op federaal vlak worden versterkt.

Er zal een onafhankelijke deontologische commissie worden opgericht, waarvan de samenstelling zich door het model van het Grondwettelijk Hof zal laten inspireren en die van de Kamer zal afhangen. Deze commissie zal een ontwerp van deontologische code opstellen die de Kamer zal goedkeuren. Deze code zal verscheidene aanbevelingen bevatten, onder andere betreffende de regels inzake belangenconflicten, inzonderheid bij overheidsopdrachten, om elke tussenkomst te vermijden die individuele gevallen ten onrechte bevoordeelt.

De commissie zal haar bevoegdheid uitoefenen ten aanzien van de publieke mandatarissen (daarin inbegrepen de federale parlementsleden en ministers alsook de bestuursmandatarissen en de beheerders en

---

¹ Indien mogelijk.

bestuurders van de overheidsbedrijven en instellingen van openbaar nut die van de federale Staat afhangen).

Deze commissie zal onder meer op basis van deze deontologische code ermee worden belast om:

- op aanvraag, vertrouwelijke adviezen uit te brengen over elke vraag van een publieke mandataris met betrekking tot deontologie, ethiek en belangenconflicten;
- op eigen initiatief of op vraag van de Kamer of van de regering, adviezen of aanbevelingen inzake deontologie en ethiek te formuleren, inzonderheid inzake belangenconflicten.

Een van de maatregelen zal er in bestaan dat de ministers de regering op de hoogte moeten brengen van elke potentiële situatie van belangenconflict waarin ze zich zouden bevinden.

Er worden aan alle burgers inspanningen gevraagd. Het is dan ook logisch dat ook politici hun steentje bijdragen aan die inspanningen. De bezoldiging van de ministers zal met 5% verminderd worden. Het budget voor de kabinetten en de dotaties voor de federale Kamers zullen gedurende twee jaar bevroren worden. De regering zal het Parlement vragen om het aantal speciale functies te beperken, zonder te raken aan de representativiteit, en om de vergoedingen voor deze functies te verminderen. Ook de uittredingsvergoedingen voor parlementsleden zullen worden herzien en afgeschaft in geval van vrijwillig ontslag in de loop van het mandaat. De pensioenregeling voor parlementsleden zal progressief in overeenstemming gebracht worden met het systeem in de openbare sector. Het parlementair verlof zal ingekort worden.

De unanieme aanbevelingen van de Senaat met betrekking tot de dotaties voor de leden van de koninklijke familie zullen uitgevoerd worden: onder de volgende koning zullen enkel de vermoedelijke troonopvolger, diens echtgenoot, de weduwe of weduwnaar van de vorst en de afgetreden vorst een koninklijke dotatie ontvangen. Voor de andere leden van de koninklijke familie zal men een vergoedingssysteem voor diensten uitwerken. De transparantie van en controle op de financiering van de monarchie wordt vergroot. De dotaties voor de leden van de koninklijke familie zullen eveneens gedurende 2 jaar bevroren worden.

1.3 De rol van het parlement versterken

De regels met betrekking tot de opdracht van het parlement om controle uit te oefenen en initiatieven te nemen zullen worden versterkt, in het bijzonder door:

- het invoeren van een "inleidend rapport op parlementair initiatief";

- het formaliseren van de toegang van de politieke fracties van de Kamer tot de notificaties van de beslissingen van de Ministerraad en van het Overlegcomité.

Anderzijds lichten de regeringsleden, binnen de zes weken na de eerste vergadering van de Kamer na hun benoeming door de Koning, voor de bevoegde Kamercommissie hun visie toe op de uitdagingen in hun beleidsdomein en de manier waarop ze deze uitdagingen zullen aanpakken. Bij het einde van de toelichting formuleert de commissie eventuele aanbevelingen².

1.4 Hervorming van het tweekamerstelsel

Het aantal federale parlementsleden zal worden verminderd.

De Senaat zal aan de nieuwe staatsstructuur worden aangepast.

De Senaat wordt, voor het eerst bij de regionale verkiezingen van 2014, omgevormd tot een Senaat van de deelstaten.

De nieuwe Senaat zal niet permanent zijn en samengesteld zijn uit:

- 50 onrechtstreeks verkozenen³, verdeeld in "taalgroepen" (29 N, 20 F), en waarbij een vertegenwoordiging van de Duitstalige Gemeenschap (1 D) zal gewaarborgd worden. De zetelverdeling zal volgens specifieke regels in elke "taalgroep" gebeuren, volgens het resultaat van de verkiezingen van de deelstaten. De zetelverdeling zal in ieder geval in één beweging gebeuren. Elke taalgroep zal, ieder wat hem betreft, de verdeling en de nadere regels van de vertegenwoordiging van de parlementen van de deelstaten kunnen bepalen.
- 10 gecoöpteerden (6N-4F) verdeeld volgens het aantal uitgebrachte stemmen in de Kamer: in de kieskringen van Henegouwen, Namen, Luik, Luxemburg, Waals-Brabant, Brussel en de kieskantons van Halle-Vilvoorde voor de Franstaligen; in de kieskringen Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen, Limburg, Antwerpen, Vlaams-Brabant en Brussel voor de Nederlandstaligen.

De opdrachten van de Senaat zullen beperkt zijn en in ieder geval omvatten: de verklaring tot herziening van de grondwet, de grondwetsherzieningen, de bijzondere wetten, het betrekken van de deelstaten bij sommige benoemingen (Grondwettelijk Hof, Raad van State, Hoge Raad voor de Justitie), de procedure van de

---

² Deze « hoorzittingen » zullen alleen maar over het beleid van het regeringslid mogen handelen, en in geen geval over de persoon of persoonlijkheid van het regeringslid.

³ De bestaande regels die de cumul van de huidige gemeenschapssenatoren beperken blijven van toepassing en gelden dus voor de 50 senatoren van de deelstaten.

belangenconflicten en eventueel de goedkeuring van sommige gemengde verdragen met een evocatierecht van de deelstaten.

Een werkgroep, samengesteld uit vertegenwoordigers van de acht bij de onderhandelingen betrokken partijen, zal zo snel mogelijk de principes van voornoemde hervorming verduidelijken. Deze groep zal er tevens mee worden belast om voorstellen te doen om de procedures tot het voorkomen en beslechten van belangenconflicten aan te passen.

Rekening houdende met de hervorming van de Senaat zal het reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers in een procedure van tweede lezing voorzien.

De kieswetten zullen worden aangepast, opdat, vanaf 2014, ons kiesstelsel transparanter en begrijpbaarder zou worden:

- Het cumuleren van een effectieve plaats en een plaats op de lijst van de opvolgers wordt verboden. Bij samenvallende verkiezingen is het ook verboden om kandidaat te zijn voor onverenigbare mandaten.
- De effectief verkozen kandidaat zal overigens verplicht zijn om het laatste mandaat waarvoor hij kandidaat was op te nemen. Hij zal dus van rechtswege ontslagnemend zijn uit de door verkiezingen gekregen lopende mandaten en die wettelijk onverenigbaar zijn met het nieuwe mandaat waarvoor hij verkozen werd.
- Het zal verboden zijn om de kiesregels op minder dan een jaar vóór de geplande datum van de verkiezingen te wijzigen.

*

* *

Een specifieke parlementaire commissie zal dit werk verderzetten door met name:

- te onderzoeken welke bijkomende maatregelen de parlementaire procedures zouden kunnen moderniseren en de ethiek in de politiek zouden kunnen bevorderen;
- de gevolgen voor de Kamer van de hervorming van het tweekamerstelsel onder de loep te nemen;
- de kwestie van een federale kieskring voor de Kamer te bekijken.

1.5 Met betrekking tot de organisatie van de verkiezingen

1.5.1. Duur van de federale legislatuur in de Grondwet

De leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers worden voor 5 jaar verkozen.

De Kamer wordt om de 5 jaar hernieuwd.

Deze bepaling treedt in werking vanaf de eerste verkiezingen van het Europees Parlement die op haar publicatie volgen, zijnde 2014.

1.5.2. Overgangsbepaling in de Grondwet

Federale wetgevende verkiezingen zullen in elk geval op dezelfde dag vallen als de dag van de eerste verkiezingen van het Europese Parlement die op de publicatie van de in punt 1 bedoelde grondwetsherziening volgt.

1.5.3. Principe van het "samenvallen" in de Grondwet

De federale wetgevende verkiezingen vallen op dezelfde dag als die van de verkiezingen van het Europese Parlement.

In geval van vervroegde ontbinding zal de nieuwe federale legislatuur maar duren tot de dag van de verkiezingen van het Europese Parlement die op deze ontbinding volgt.

1.5.4. Constitutieve autonomie in de Grondwet

De Grondwet wordt herzien zodat de bijzondere wet de deelstaten de bevoegdheid kan toevertrouwen om, bij bijzonder decreet of bijzondere ordonnantie, de duur van de legislatuur en de datum van de verkiezing van hun parlementen te regelen.

1.5.5. Bepalen van de datum van inwerkingtreding van de grondwetsbepalingen van de punten 3 en 4

De bijzondere wet regelt de inwerkingtreding van de in de punten 3 en 4 bedoelde grondwetsbepalingen.

Deze bijzonder wet zal na de volgende Europese verkiezingen kunnen gestemd worden.

Deze grondwetsbepalingen (bedoeld in de punten 3 en 4) zullen maar tegelijkertijd in werking kunnen treden.

1.6 Stemrecht van de Belgen in het buitenland

De stemprocedure voor de Belgen in het buitenland voor de federale wetgevende verkiezingen zal worden gewijzigd:

1. Aanwijzing van de gemeente van inschrijving

Zoals de Raad van State het suggereerde, zal men het systeem vervolledigen door in een objectieve band te voorzien tussen de kiezers in het buitenland en de gemeenten waarin zij zich zouden mogen inschrijven.

Daartoe legt men objectieve criteria vast, namelijk, in volgorde:

- 1° de gemeente van de laatste hoofdverblijfplaats in België;
- 2° bij gebrek daaraan, de gemeente van de geboorteplaats in België;
- 3° bij gebrek daaraan, voor de Belgen in het buitenland die nooit in België verbleven hebben, de gemeente waar hun vader of moeder voor het laatst gedomicilieerd was;
- 4° bij gebrek daaraan, de gemeente van de verblijfplaats van een aanverwant tot in de derde graad.

2. De inschrijvingen op de kiezerslijst bestendigen

Om de administratieve overlast te vermijden en met name om het stemmen in geval van vervroegde verkiezingen te vergemakkelijken, stelt men voor om de voor elke verkiezing verplichte herinschrijving te schrappen.

Tijdens de inschrijving in een consulaire of diplomatieke beroepspost, met name als gevolg van een verhuis, zal men de Belg in het buitenland automatisch voorstellen om zich ook op de kiezerslijst in te schrijven.

De afschaffing van de verplichte herinschrijving waarin de wet nu voorziet gaat gepaard met een drievoudige voorwaarde:

- De Belg in het buitenland moet altijd in de diplomatieke of consulaire beroepspost ingeschreven zijn;
- De Belg die bij de vorige verkiezing was ingeschreven maar niet kwam stemmen, moet zich opnieuw op de kiezerslijst inschrijven;
- De Belg die er tijdens de vorige wetgevende verkiezingen voor koos om per brief te stemmen zal, drie maanden voor het einde van de legislatuur, een brief van de diplomatieke of consulaire beroepspost ontvangen waarin men hem zal uitnodigen om zijn inschrijving op de kiezerslijst te bevestigen en zijn gekozen stemwijze aan te geven. In geval van vervroegde verkiezingen zal deze brief zo snel mogelijk worden verzonden. De persoon die niet antwoordt zal op de kiezerslijst worden geschrapt. In het omgekeerde geval zal zijn inschrijving op de kiezerslijst worden bevestigd.

Er zullen initiatieven worden genomen om de kiezerslijsten door de consulaire of diplomatieke beroepsposten te laten bijwerken, om het gebruik van de dossiers na te gaan en om de toegankelijkheid ervan door de wettelijk bevoegde personen te verbeteren.

De wetsvoorstellen die deze principes vertalen zullen tegelijk met de wetsvoorstellen met betrekking tot de kieskring BHV gestemd worden.

1.7 Samenwerkingsfederalisme en federale loyauteit

De huidige staatshervorming versterkt ook de behoefte aan coördinatie tussen de federale staat en de deelstaten. Er zal een bijzondere aandacht geschonken worden aan de wijze waarop het debat georganiseerd zal worden over de verplichte internationale programma's (zoals de Europese convergentieprogramma's) waarvoor verschillende beleidsniveaus bevoegd zijn.

In dit kader zullen de rol en werking van het Overlegcomité wettelijk worden verduidelijkt als centraal punt voor overleg, samenwerking en impulsen van gecoördineerde strategieën, o.a. om aan de Europese doelstellingen te voldoen, met naleving van de bevoegdheden van eenieder. Het Parlement zal toegang krijgen tot de agenda en beslissingen van het Overlegcomité.

De werkingsprocedures zullen worden geformaliseerd opdat de regeringen tijdig de standpunten kunnen voorbereiden die ze in het Overlegcomité zullen verdedigen.

Men zal ook bijzondere aandacht schenken aan de voorstelling van regelmatige rapporten over de activiteiten van de interministeriële conferenties en de daarmee samenhangende discussies.

Het toezicht op het principe van de federale loyauteit zal aan het Grondwettelijk Hof worden toevertrouwd: krachtens artikel 142, 2^e lid, 3° van de Grondwet zal artikel 1 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof gewijzigd worden door toevoeging van een 3° luidende als volgt: "*het in artikel 143 van de Grondwet bedoelde principe van de federale loyauteit*".

1.8 Constitutieve autonomie

De constitutieve autonomie van de deelstaten met betrekking tot de verkiezing van hun parlement zal worden uitgebreid tot de regels betreffende de samenstelling, de plaatsvervangers, het invoeren van een gewestelijke kieskring, en tot het devolutieve effect van de kopstem.

De uitgebreide constitutionele autonomie zal ook ten voordele van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige Gemeenschap worden ingesteld. Het uitoefenen van de constitutionele autonomie door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal gebeuren bij tweederdemeerderheid en bij meerderheid in elke taalgroep.

De waarborgen van de Franstaligen en Nederlandstaligen van Brussel (pariteit, gewaarborgde vertegenwoordiging, enz.) zullen onder de bevoegdheid van de bijzondere federale wetgever blijven vallen.

2. BHV en Brussel: een duurzame communautaire oplossing

2.1. Kieskringen

2.1.1. KAMER: splitsing van de kieskring

De kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde (BHV) zal gesplitst worden, waarbij men erover zal waken dat de fundamentele rechten van de burgers worden geconsolideerd en dat de nationale politieke problemen worden opgelost.

Voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers zal in drie kieskringen worden voorzien:

- een kieskring Brussel-Hoofdstad;
- een kieskring Vlaams-Brabant;
- een kieskring Waals-Brabant.

De zes randgemeenten zullen in een kieskanton worden samengebracht, met Sint-Genesius-Rode als hoofdplaats.

Zoals dat al in de rest van het land het geval is, komt er in elk van deze drie kieskringen een kiesdrempel van 5%. De techniek van de apparentering en het samenvoegen van lijsten ingediend binnen elk van deze drie kieskringen zullen uitgesloten zijn.

De kiezers van de zes randgemeenten, namelijk Sint-Genesius-Rode, Wezembeek-Oppem, Drogenbos, Linkebeek, Wemmel en Kraainem, zullen nog steeds ter plaatse kunnen stemmen voor dezelfde kandidaten als de kiezers van de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ze zullen dus de mogelijkheid krijgen om te kiezen voor ofwel een lijst van de kieskring Vlaams-Brabant ofwel een lijst van de kieskring Brussel-

Hoofdstad⁴. Om die redenen zullen deze gemeenten in één kieskanton verenigd worden, met Sint-Genesius-Rode als hoofdplaats.

Omwille van de juridische zekerheid zal het kiesstelsel dat van toepassing is in de zes randgemeenten grondwettelijk gewaarborgd zijn en enkel door een bij bijzondere meerderheid gestemde wet kunnen worden gewijzigd.

Artikel 63, § 2 van de Grondwet wordt aangevuld met een tweede lid, luidende als volgt:

“Teneinde de rechtmatige belangen van de Nederlandstaligen en de Franstaligen in de vroegere provincie Brabant te vrijwaren, voorziet de wet echter in bijzondere regelingen.

Alleen een wet aangenomen met de in artikel 4, laatste lid, bedoelde meerderheid kan de regels die deze bijzondere regelingen vastleggen wijzigen. »

In de toelichting van de grondwetsherziening zal men met name verduidelijken dat:

- men onder bijzondere regelingen met name het recht moet verstaan dat de kiezers van de in artikel 7 van de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 bedoelde 6 randgemeenten hebben om te stemmen voor hetzij een lijst ingediend in de kieskring van Vlaams-Brabant, hetzij voor een lijst ingediend in de specifieke kieskring van Brussel-Hoofdstad. Deze kiezers zullen in het stembureau van hun gemeente dus een stembiljet ontvangen met daarop de lijsten van de kieskring van Brussel en de lijsten van de kieskring van Vlaams-Brabant. Om die redenen worden de gemeenten in een kieskanton verenigd, met Sint-Genesius-Rode als hoofdplaats.
- De kieskring van Brussel-Hoofdstad is specifiek in de zin dat de kandidatenlijsten die er worden voorgedragen ook in het kieskanton van de randgemeenten worden voorgedragen.

Zoals dit al het geval is in artikel 129 § 2 eerste streepje van de Grondwet zullen deze regels, naar analogie met de taalfaciliteiten, slechts bij bijzondere meerderheid kunnen veranderd worden.

---

⁴ In zijn arrest 73/2003, heeft het Grondwettelijk Hof geoordeeld dat «in geval van behoud van provinciale kieskringen voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers, kan een nieuwe samenstelling van de kieskringen in de vroegere provincie Brabant gepaard gaan met bijzondere modaliteiten die kunnen afwijken van degene die gelden voor de andere kieskringen, teneinde de gewettigde belangen van de Nederlandstaligen en de Franstaligen in die vroegere provincie te vrijwaren. Het komt niet aan het Hof, maar aan de wetgever toe die modaliteiten nader te bepalen. » (Overweging B.9.7).

Hoewel deze grondwetsherziening zal plaatsvinden voordat de gewone wet betreffende BHV wordt goedgekeurd, zullen ze beide gelijktijdig in werking treden.

2.1.2. EUROPEES PARLEMENT: splitsing van de kieskring

In het kader van de zoektocht naar een globaal evenwicht zullen dezelfde wijzigingen op het vlak van de samenstelling van de kieskringen voor de verkiezingen voor het Europees parlement mutatis mutandis worden aangebracht.

Een technische groep zal de voor de Europese verkiezingen voorgestelde tekst eventueel moeten aanpassen aan de voor de Kamer bedoelde nadere regels en waarborgen (dat betekent in het bijzonder de grondwettelijke waarborg + de bijzondere meerderheid).

2.2. Gerechtigd arrondissement BHV⁵

Het gerechtelijk arrondissement van Brussel zal worden hervormd.

1. Parket

Het parket zal worden gesplitst in een parket van Brussel bevoegd voor het grondgebied van de 19 gemeenten van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en een parket van Halle-Vilvoorde bevoegd voor het grondgebied van Halle-Vilvoorde.

Het parket van Halle-Vilvoorde zal worden samengesteld uit 20% van het huidige kader van het parket van Brussel (= BHV) met inbegrip van de toegevoegde magistraten. Binnen drie jaar na de invoering van de hervorming zal, op vraag van een van beide betrokken procureurs des Konings, de relevantie van dit percentage kunnen worden geëvalueerd.

In afwachting van het vastleggen van de kaders, onder andere volgens de werklastmeting, zal het parket van Brussel voortaan samengesteld zijn uit een vijfde Nederlandstaligen en vier vijfde Franstaligen. De werklastmeting zal er niet mogen toe leiden dat het respectievelijk aantal magistraten in elke taalgroep vermindert. Op het geheel van de magistraten zal een derde tweetalig zijn (functionele kennis).

---

⁵ De wettelijke benaming blijft « gerechtelijk arrondissement Brussel ».

Het parket van Halle-Vilvoorde is samengesteld uit Nederlandstalige magistraten waarvan 1/3 tweetalig is. Met het oog op het prioritair behandelen van de Franstalige zaken zullen functioneel tweetalige Franstalige magistraten, overeenstemmend met 1/5 van het aantal Nederlandstalige magistraten van HV, van het parket van Brussel gedetacheerd worden. Zij zullen deze zaken behandelen zodra de verdachte voor de Franse taal zal hebben gekozen. Zij staan onder het gezag van de Procureur des Konings van Halle-Vilvoorde voor wat de uitvoering van het strafrechtelijk beleid betreft, maar onder het hiërarchisch gezag van de Procureur des Konings van Brussel. Om deze detachering te compenseren zal men bij het vastleggen van het nieuwe kader van het parket van Brussel rekening houden met het aantal gedetacheerde magistraten.

Voor de taalkundige verdeling bij zowel het parket van Brussel als deze van Halle-Vilvoorde, zullen de huidige beginselen als vermeld in de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken van toepassing zijn.

Een Nederlandstalige procureur des Konings met een grondige kennis van het Frans zal het parket van Halle-Vilvoorde leiden.

Een procureur des Konings van de andere taalrol⁶ met een grondige kennis van de andere taal zal het parket van Brussel leiden. Een adjunct-procureur van een ander taalrol dan die van de procureur des Konings en met een grondige kennis van de andere taal staat hem bij.

De tweetaligheidsvereisten en de aangepaste kaders zullen ook voor de parketsecretariaten en voor het gerechtelijk personeel van toepassing zijn.

De ontbrekende betrekkingen zullen onmiddellijk vacant verklaard en bekendgemaakt worden. De inwerkingtreding van de hervorming zal effectief zijn zodra de nieuwe kaders voor 90% zullen zijn ingevuld. De overtallige betrekkingen zullen uitdoven (zij die vertrekken zullen niet worden vervangen).

Er zal een coördinatiecomité worden opgericht om het overleg tussen het parket van Brussel en het parket van Halle-Vilvoorde te verzekeren, meer

---

⁶ De artikelen 43 en 43 bis van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken zullen dienovereenkomstig worden aangepast.

bepaald wat betreft de samenwerkingsmodaliteiten van de twee parketten en de detachering van de Franstalige magistraten in Halle-Vilvoorde.

De voor het parket van Brussel ingevoerde hervorming betreft het Arbeidsauditoraat van Brussel onder dezelfde voorwaarden.

In Halle-Vilvoorde zullen op het vlak van de federale politie een bestuurlijke directeur-coördinator en een gerechtelijke directeur-coördinator worden aangewezen.

2. De zetel

De rechtbank van eerste aanleg, de rechtbank van koophandel, de arbeidsrechtbank en de arrondissementsrechtbank zullen ontdubbeld worden in een Franstalige en in een Nederlandstalige rechtbank die voor heel het gerechtelijk arrondissement van Brussel, samengesteld uit de huidige 54 gemeenten van BHV, bevoegd zijn.

De memorie van toelichting zal preciseren dat: "het rechtsgebied van het gerechtelijk arrondissement van Brussel identiek blijft. De verdelingsregels van de zaken onder de Franstalige en Nederlandstalige rechtbanken blijven identiek als die welke voor de huidige verdeling van de Franstalige en Nederlandstalige kamers gelden, uitgezonderd de bijgewerkte regels inzake verandering van taal en verwijzing en onverminderd de bestaande wetgeving op het taalgebruik in gerechtszaken van 15 juni 1935 en de toepassing ervan".

Wat de politierechtbank betreft, zal alleen die van Brussel ontdubbeld worden.

Een derde van de magistraten van de Franstalige rechtbanken en een derde van de magistraten van de Nederlandstalige rechtbanken (met inbegrip van de twee politierechtbanken van Brussel) zullen tweetalig zijn (functionele tweetaligheid). De korpschefs van de rechtbanken zullen een grondige kennis van de andere taal moeten hebben.

Er zal een apart taalkader worden opgericht voor de N-rechtbanken en voor de F-rechtbanken. In afwachting van het vastleggen van de kaders volgens onder andere de werklastmeting zullen het N-kader en het F-kader van de politierechtbank, van de arbeidsrechtbank en van de rechtbank van eerste aanleg overeenstemmen met respectievelijk 20% en 80% van het huidige kader, met inbegrip van de toegevoegde

magistraten. Wat de rechtbank van koophandel betreft, zal deze verdeling 40% N en 60% F van het huidige kader bedragen, met inbegrip van de toegevoegde magistraten.

Deze tweetaligheidsvereisten en de aangepaste kaders zullen ook voor de griffies en het gerechtelijk personeel gelden.

De ontbrekende betrekkingen zullen onmiddellijk vacant verklaard en bekendgemaakt worden. De inwerkingtreding van de hervorming zal effectief zijn zodra de nieuwe kaders voor 90% zullen zijn ingevuld. De overtallige betrekkingen zullen geleidelijk aan uitdoven (zij die vertrekken zullen niet worden vervangen).

3. Gebruik der talen

De bestaande rechten van het geheel van de rechtsonderhorigen in het gerechtelijk arrondissement Brussel blijven integraal gevrijwaard, zodat de mogelijkheden tot het wijzigen van de taal, zoals op heden voorzien in de taalwetgeving en haar toepassing, met betrekking tot verweerders woonachtig in het gerechtelijk arrondissement Brussel, en in het bijzonder met betrekking tot verweerders woonachtig in de gemeenten met een bijzonder taalregime, onverkort blijven bestaan.

De wetgeving van 1935 over het gebruik der talen blijft onveranderd, uitgezonderd de onderstaande nadere regels, die nodig zijn om enerzijds de huidige taalrechten van de Franstaligen van Halle-Vilvoorde en van de Nederlandstaligen van Brussel te vrijwaren, en om rekening te houden met de specificiteit van de 6 randgemeenten anderzijds.

De huidige mogelijkheden om te verzoeken om van taal te veranderen zullen behouden blijven, maar in voorkomend geval zal deze vraag in een vraag tot doorverwijzing worden omgezet, dit rekening houdend met de ontubbeling van de rechtscolleges.

Voor de Nederlandstalige of Franstalige rechtscolleges van het gerechtelijk arrondissement van Brussel kunnen de partijen in gemeenschappelijk akkoord vragen om van taal te veranderen of om te worden doorverwezen. De rechter doet ambtshalve recht aan deze vraag door onmiddellijk een beslissing uit te spreken.

Voor het geheel van de gerechtelijke arrondissementen van het land zal een nieuwe procedure met betrekking tot de vraag tot taalwijziging of de verwijzing, beide in gemeenschappelijk akkoord, in het leven worden geroepen. De vraag in gemeenschappelijk akkoord wordt ingediend bij de griffie van de betrokken rechtbank. Een schriftelijke procedure wordt ingeleid bij de magistraat. De rechter neemt binnen een termijn van 15 dagen een beschikking. Bij gebrek aan een beslissing binnen deze termijn geldt het gebrek aan beslissing als doorverwijzing of het aanvaarden van de verandering van taal. De griffie betekent de beschikking, of het gebrek aan beschikking, aan de partijen en in voorkomend geval aan de rechtbank waarnaar de zaak wordt verwezen.

Wanneer de partijen op het grondgebied van de 19 gemeenten van Brussel of van de 35 gemeenten gedomicilieerd zijn, zullen de partijen vrijwillig voor de rechtbank van de taal van hun keuze kunnen verschijnen. Daartoe zal aan artikel 7 van de wet van 15 juni 1935 toegevoegd worden: "In afwijking van de voorafgaande leden, wanneer de partijen in een van de 54 gemeenten van het gerechtelijk arrondissement van Brussel gedomicilieerd zijn en indien zij, na het ontstaan van het geschil, een onderlinge overeenstemming bereiken voor wat de taal van de rechtspleging betreft, kunnen zij krachtens artikel 706 van het Gerechtelijk Wetboek vrijwillig voor de bevoegde Nederlandstalige of Franstalige rechtbanken van hun keuze verschijnen of er een gezamenlijk verzoekschrift indienen".

Daarenboven zal in burgerlijke zaken voor de verweerders die in de 6 randgemeenten en de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gedomicilieerd zijn, de appreciatiebevoegdheid van de rechter in het kader van een aanvraag tot taalwijziging en/of doorverwijzing voor alle rechtscolleges beperkt zijn tot de volgende twee motieven: wanneer de taalverandering tegengesteld is aan de taal van de meerderheid van de pertinente dossierstukken of aan de taal van de arbeidsverhouding. Voor de administratieve overheden blijft de toestand ongewijzigd en blijven zij, wanneer ze een aanvraag indienen om te veranderen van taal of om door te verwijzen, onderworpen aan de op de taalkennis gebaseerde appreciatiebevoegdheid van de magistraat.

De wenselijkheid om dit stelsel uit te breiden naar het geheel van de gerechtelijke arrondissementen van het land zal worden onderzocht door de Commissie voor de modernisering van de rechterlijke orde, samengesteld uit magistraten.

In geval van schending van deze rechten en procedurele waarborgen, zal een onmiddellijk beroepsrecht en met volle rechtsmacht voor de verenigde N- en F-arrondissementsrechtbanken worden ingesteld. Bij staking van stemmen geeft de stem van de voorzitter de doorslag. Het voorzitterschap van dit rechtscollege wordt alternerend waargenomen door een Franstalige en een Nederlandstalige magistraat, volgens een bij het begin van elk gerechtelijk jaar vastgelegde rol. De procedure zal een procedure zoals in kort geding zijn.

De hervorming van het gerechtelijk arrondissement BHV zal zoveel als mogelijk tegelijk met de splitsing van de kieskring van BHV voor de verkiezingen van de Kamer van volksvertegenwoordigers en het Europees Parlement worden gestemd en uiterlijk tijdens de stemming over de hervorming van de bijzondere financieringswet. De essentiële elementen van de hervorming met betrekking tot het gebruik der talen in rechtszaken in het gerechtelijk arrondissement van Brussel (Halle-Vilvoorde) alsook de ermee overeenstemmende aspecten inzake parket, zetel en rechtsgebied zullen maar door een bijzondere meerderheid kunnen gewijzigd worden. De grondwettelijke basis van deze bepaling zal in elk geval tegelijk met de grondwetsherziening betreffende het luik verkiezingen worden gestemd.

2.3. Geschillen

- Alle administratieve geschillen met betrekking tot de 6 randgemeenten en de natuurlijke personen of rechtspersonen die er gevestigd zijn vallen onder de bevoegdheid van de Algemene Vergadering van de Raad van State, volgens de volgende nadere regels:
  - De bevoegdheid van de Algemene Vergadering van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State slaat op de administratieve geschillen met betrekking tot de 6 randgemeenten die vandaag door de Raad van State worden behandeld en die de natuurlijke personen en rechtspersonen die daar gevestigd zijn betreffen (rechtstreekse aanhangigmaking schorsing/vernietiging, administratieve cassatie, schadeloosstelling en volle rechtsmacht). Het betreft de administratieve regelgevingen en handelingen van zowel deze gemeenten als de andere beleidsniveaus en voogdijoverheden, beroepen tegen tuchtrechtelijke beslissingen, enz.

Dit recht betreft de rechtspersonen (van privaat of publiek recht, zoals de gemeenten) en de natuurlijke personen die in de 6

gemeenten gevestigd zijn, en waarvan de toestand in deze 6 gemeenten in het geding is⁷.

- De Eerste Voorzitter en de Voorzitter van de Raad van State oefenen het voorzitterschap van de Algemene Vergadering alternerend uit, per zaak volgens de inschrijving op de rol. Bij staking van stemmen geeft de stem van de voorzitter van de zitting de doorslag. Wat het auditoraat betreft, zal het onderzoek geschieden door twee auditeurs die tot een verschillende taalrol behoren.
- Door de inleiding van het verzoekschrift bij de Raad van State kan de verzoekende partij de zaak onmiddellijk bij de Algemene Vergadering aanhangig maken. In het verzoekschrift verwijst de eisende partij (eenvoudige formele vermelding) naar de waarborgen, rechtsstelsels en taalrechten die in de randgemeenten gelden. In het geval van een dergelijk verzoek, wordt het beroep van rechtswege door de algemene vergadering behandeld, zonder appreciatiemogelijkheid.
- Een tegenpartij of een tussenkomende partij die in de 6 gemeenten gevestigd is, kan, indien de taalwetgeving in het geding is, verkrijgen dat de zaak van rechtswege naar de algemene vergadering wordt verwezen, zonder appreciatiemogelijkheid.
- Het akkoord stelt de vandaag bestaande Vlaamse administratieve rechtscolleges (zoals de « Raad voor de vergunningenbetwistingen ») niet in vraag, in het bijzonder op het vlak van de bevoegdheid *ratione loci*. Zoals in het eerste punt vermeld, zullen de administratieve cassatieberoepen tegen de beslissingen van deze administratieve rechtscolleges voor de Algemene Vergadering van de Raad van State kunnen worden ingeleid.
- De inhoud van de « stand still » bedoeld in artikel 16 bis van de bijzondere wet tot hervorming van de instellingen wordt bijgewerkt met de waarborgen die op de datum van de hervorming van kracht zijn, inzonderheid de specifieke oplossing voor de administratieve geschillen in de 6 randgemeenten, zoals in de eerste vier paragrafen (bullets) toegelicht.

- In de toelichting van de wet zal ook worden verduidelijkt dat⁸:

---

⁷ Het gaat er in het algemeen om ongewenste gevolgen te vermijden, zoals de situatie waarin een inwoner van een van de 6 randgemeenten een milieuvergunning voor een gebouw dat buiten de 6 gemeenten ligt betwist. De teksten zullen zo worden opgesteld dat ze dergelijke ongewenste gevolgen vermijden.

- men onder "decreet" zowel de decreten van de Gewesten als van de Gemeenschappen moet verstaan;
  - er voor de administratieve reglementen en handelingen van de ondergeschikte besturen een aangepaste technische oplossing zal worden gevonden.
- De nieuwe bevoegdheden en uitvoeringsregels van de beraadslaging van de Algemene Vergadering van de Raad van State zullen maar door een bijzondere meerderheid kunnen worden gewijzigd.

2.4. Benoeming van de burgemeesters in de zes randgemeenten

Een bijzondere wet zal de communautaire pacificatiewet van 9 augustus 1988 met betrekking tot de burgemeesters van de 6 randgemeenten wijzigen.

De voordrachtsakte van de burgemeester wordt bevestigd door een stemming in de gemeenteraad en aan de Vlaamse regering bezorgd. Vanaf die stemming is de betrokkene aangewezen-burgemeester, en voert hij de titel van aangewezen-burgemeester.

Zodra de Vlaamse regering deze beslissing ontvangt, beschikt zij over een termijn van 60 dagen om haar benoemingsbevoegdheid uit te oefenen.

Indien de Vlaamse regering de aangewezen-burgemeester benoemt of indien zij zich binnen de haar toegewezen termijn niet uitspreekt, is de aangewezen-burgemeester definitief benoemd en wordt hij in voorkomend geval als schepen vervangen.

Indien de Vlaamse regering de definitieve benoeming van de betrokkene weigert, betekent zij deze gemotiveerde beslissing aan de aangewezen burgemeester, de Gouverneur en de adjunct van de Gouverneur van de provincie Vlaams Brabant, de gemeentesecretaris en aan de Algemene Vergadering van de Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak.

Als gevolg van de betekening van deze beslissing van de Vlaamse regering kan de aangewezen-burgemeester binnen een termijn van 30 dagen zijn memorie bij de Algemene Vergadering van de Raad van State indienen. Het indienen van de memorie door de aangewezen burgemeester doet de termijn van 90 dagen lopen waarin de Algemene Vergadering zich moet uitspreken. Bij gebrek aan het binnen de termijn indienen van een

---

⁸ Dezelfde aanpassingen zullen mutatis mutandis aan artikel 5bis van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen gebeuren.

memorie is de weigering tot benoemen door de Vlaamse Regering definitief, en bevestigt de gemeenteraad binnen de 30 dagen door een stemming een nieuwe voordrachtakte.

De beraadslagingswijze van de Algemene Vergadering is die van het taalkundig alternerend voorzitterschap per zaak, en in geval van staking van stemmen is de stem van de voorzitter doorslaggevend. Wat het auditoraat betreft, zal het onderzoek geschieden door twee auditeurs die tot een verschillende taalrol behoren. De inschrijving op de rol grijpt plaats op het ogenblik van de indiening van de memorie door de belanghebbende.

Indien de Algemene Vergadering de beslissing van de Vlaamse regering bevestigt, is de weigering tot benoemen definitief, en bevestigt de gemeenteraad binnen de 30 dagen door een stemming een nieuwe voordrachtakte.

Indien de Algemene Vergadering de beslissing van de Vlaamse regering tenietdoet, is de aangewezen burgemeester definitief benoemd, en wordt hij in voorkomend geval als schepen vervangen. Het arrest van de Algemene Vergadering geldt dus als benoeming.

De eventuele weigeringen tot benoeming vanwege de Vlaamse regering zijn gemotiveerd met dien verstande dat het louter bestaan van een benoemingsweigering voorafgaand aan de inwerkingtreding van de huidige hervorming niet kan worden ingeroepen.

Deze nieuwe procedure zal vanaf de volgende gemeenteraadsverkiezingen in werking treden.

2.5. Brussel en zijn hinterland

Brussel vormt een zeer belangrijke economische pool, zowel op Belgische als op Europese schaal. Zijn sociaal-economische invloed strekt zich veel verder uit dan het grondgebied van de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De sociaal-economische zone van zijn « hinterland », rekening houdend met het woonmilieu, de migraties, de tewerkstelling en de uitwisselingen tussen het centrum en de rand, beslaat een grootstedelijke zone van 1,8 miljoen inwoners die zich uitstrekt over bijna 35 gemeenten, die in Vlaanderen en Wallonië liggen.

Nauwe samenwerkingsverbanden tussen Brussel en zijn hinterland zijn essentieel en voordelig voor elk van de drie Gewesten. Deze verbanden zijn in het bijzonder belangrijk op het vlak van werk, economie, ruimtelijke ordening, mobiliteit, openbare werken en milieu.

Om deze samenwerking actief te promoten, zal de bijzondere wet een

hoofdstedelijke gemeenschap oprichten. De vertegenwoordigers van de Gewestelijke regeringen zullen er in zetelen. De bijzondere wet zal bepalen dat alle gemeenten van de oude provincie Brabant net als de federale overheid van rechtswege lid zijn van de hoofdstedelijke gemeenschap. De provincies zullen er vrijwillig bij kunnen aansluiten.

Deze hoofdstedelijke gemeenschap zal als missie hebben het overleg tussen die laatste te organiseren over onderwerpen waarvoor de Gewesten bevoegd zijn maar die het belang van de Gewesten overschrijden. De drie Gewesten sluiten een samenwerkingsakkoord om de nadere regels en het voorwerp van dit overleg vast te leggen.

In de hoofdstedelijke gemeenschap zullen de drie Gewesten overleggen over de mobiliteit, de verkeersveiligheid en de wegenwerken vanuit, naar en rond Brussel. Over het sluiten of onbruikbaar maken van de op- en afritten van de ring zal vooraf overlegd worden.

Binnen de NMBS zal een structuur worden opgericht waarin de drie Gewesten en de federale staat zullen zijn vertegenwoordigd om samen het Gewestelijk Expres Net (GEN) uit te baten.

2.6. Intra-Brusselse vereenvoudiging

Brussel heeft een ingewikkelde institutionele architectuur gekregen in de opeenvolgende akkoorden die gesloten werden in de vorige staatshervormingen. Een groot aantal instellingen voeren er belangrijke opdrachten uit (federale staat, Gewesten, Gemeenschappen, Gemeenschapscommissies).

Deze grote versplintering van bevoegdheden hindert in heel wat gevallen de efficiëntie en de samenhang in het grootstedelijk beleid. Dit werd ook vastgesteld in de Octopusnota van de Brusselse regering van 25 januari 2008 en bevestigd in het regeerakkoord van juli 2009.

De zesde staatshervorming moet verbeteringen aanbrengen opdat een reeks taken en bevoegdheden kunnen uitgevoerd worden op een homogener en optimalere manier voor de burgers. Deze hervormingen moeten in samenwerking met en door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest doorgevoerd worden wanneer het gaat om een van zijn bevoegdheden.

Deze hervormingen zullen in teksten worden vertaald die in onder meer het Brussels Hoofdstedelijk Parlement zullen worden ingediend, op hetzelfde ogenblik als de indiening van de wetteksten betreffende de Bijzonder Financieringswet. Deze teksten zullen door de acht bij de onderhandelingen betrokken partijen moeten worden meeondertekend.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal het interne vereenvoudigingswerk in het kader van zijn regeringsakkoord van juli 2009 en de op het Brusselse niveau opgerichte werkgroep voortzetten.

Een ad hoc werkgroep, samengesteld uit Brusselse vertegenwoordigers van de acht bij de onderhandelingen betrokken partijen, onderzoekt de specifieke vraagstukken van het gebruik der talen in Brussel en van de tweetalige lijsten.

Een versterkte integrale veiligheid

Om de efficiëntie van het veiligheidsbeleid te vergroten, zal de Brusselse regering een Globaal Gewestelijk Veiligheidsplan goedkeuren. De Minister-President wordt bevoegd voor de veiligheidsobservatie en de coördinatie van het veiligheidsbeleid op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest binnen de hieronder vermelde limieten. Hij wordt verantwoordelijk voor:

- de coördinatie van de lokale veiligheidsmonitoring, de eenvormige registratie van de criminaliteit, de permanente monitoring van de straatcriminaliteit en van andere prioritaire vormen van criminaliteit in het kader van het Observatorium voor Misdaadpreventie;
- het voorleggen van een Globaal Gewestelijk Veiligheidsplan aan de Gewestregering om te komen tot een geïntegreerd stedelijk veiligheidsbeleid. Hij dient tevens toe te zien op de coördinatie van dit plan met de zonale veiligheidsplannen. Daartoe dient de Minister-President een orgaan samen te roepen waarin het parket, de dirco, de dirjud, de zonevoorzitters en de korpschefs zijn vertegenwoordigd. Die instantie zal regelmatig worden samengeroepen om de tenuitvoerlegging van het Globaal Gewestelijk Veiligheidsplan te volgen;
- het voorstellen van een harmoniserende tekst voor de politiereglementen, met inachtneming van de specifieke kenmerken van de gemeenten.

Het Gewest zal de coördinatie van de preventie op het hele grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijke Gewest verzekeren.

Het Gewest zal het samenvoegen van bepaalde administratieve diensten van de politiezones aanmoedigen (bijvoorbeeld: juridische diensten, overheidsopdrachten, informatica) en zal ernaar streven dat een beroep wordt gedaan op de aankoopcentrale voor de aankoop van materiaal.

De rol van het Gewest met betrekking tot de opleiding en aanwerving van politiemensen, in de Brusselse politiezones, wordt versterkt zodat ze dichter bij de burger staan en zodat er stabiliteit komt in de

personeelsbestanden, rekening houdend met de regels die gemeenschappelijk zijn voor heel het land.

Eén enkele overheid krijgt de bevoegdheid over de ordehandhaving in de stations en in de metro. Deze overheid dient te beschikken over toereikende middelen.

Alleen de Brusselse Regering zal het toezicht uitoefenen op de begrotingen van de politiezones.

Wanneer incidenten een grote omvang aannemen, zal de Minister-President onder de verantwoordelijkheid van de Regering de bevoegdheden uitoefenen voor de ordehandhaving, binnen de perken van de subsidiariteit die vandaag bestaan voor de vervangingsbevoegdheid van de Gouverneur.

Het ambt van gouverneur van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt afgeschaft. Een aantal bevoegdheden van de gouverneur worden toegewezen aan een hoge ambtenaar van het Gewest die wordt aangesteld door de Brusselse Regering. De ambtenaar zal onder het gezag van de Minister-President werken.

De hoge ambtenaar wordt bevoegd voor de taken van de Gouverneur in verband met de burgerlijke veiligheid en voor de uitwerking van plannen voor noodtoestanden op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, onder het gezag, naargelang van het geval, van de Minister van Binnenlandse Zaken of van het lid van de Brusselse Regering bevoegd voor de DBDMH.

De intra-Brusselse ad hoc werkgroep zal nagaan hoe de opdrachten van de huidige vice-gouverneur het best kunnen worden gehandhaafd.

Homogeniteit en coherente bevoegdheidsverdeling

Stedenbouw

Inzake stedenbouw zal het Gewest, gelet op het belang van de projecten en de aard van de werkzaamheden, rechtstreeks de vergunningen uitreiken van alle projecten waarvoor hetzij een effectenverslag, hetzij een effectenstudie vereist is.

Om de proceduretermijnen te versnellen, zullen de gemeenten na een unaniem gunstig advies van de Overlegcommissie waarop de gemachtigde ambtenaar aanwezig is, bovendien rechtstreeks stedenbouwkundige vergunningen kunnen uitreiken van projecten waaraan noch een effectenverslag, noch een effectenstudie verbonden is.

Er zal een procedure worden uitgewerkt op grond waarvan het Gewest in de plaats kan treden van een gemeente die een stedenbouwkundig dossier niet binnen redelijke termijnen zou behandelen. Voorafgaand aan deze tenuitvoerlegging zal de in gebreke blijvende gemeente worden gewaarschuwd zodat zij zich in regel kan stellen.

Dit probleem zal op gewestelijk niveau worden geregeld met de steun van de acht partijen die deelnemen aan het institutioneel akkoord.

Huisvesting

Het aantal sociale huisvestingsmaatschappijen (Openbare Vastgoedmaatschappijen) zal met ongeveer 50% worden verminderd, rekening houdend met de specifieke kenmerken van de gemeenten. Bovendien moeten schaalvoordelen worden gecreëerd door middelen en diensten gemeenschappelijk aan te wenden binnen de BGHM of tussen meerdere Openbare Vastgoedmaatschappijen.

Dit probleem zal op gewestelijk niveau worden geregeld met de steun van de acht partijen die deelnemen aan het institutioneel akkoord.

Mobiliteit

Het Gewest maakt - na overleg met de gemeenten - een gewestelijk mobiliteitsplan op dat in een kaderordonnantie wordt omgezet. Dit plan is voor iedereen bindend en zal worden uitgevoerd zonder dat er van kan worden afgeweken.

De gemeenten stellen hun mobiliteitsplannen op in overleg met het Gewest. Een ambtenaar van het Gewest neemt deel aan het opstellen van het plan. Zodra een gemeentelijk plan aan het Gewest wordt voorgelegd, kan het Gewest dit plan goedkeuren, dan wel verwerpen indien het niet in overeenstemming is met het gewestelijk mobiliteitsplan. Een eventuele verwerping moet met redenen worden omkleed. De gemeente stelt dan een nieuw mobiliteitsplan op dat in overeenstemming is met het gewestelijk mobiliteitsplan. Indien de gemeente in gebreke blijft, maant het Gewest de gemeente aan een nieuw gemeentelijk mobiliteitsplan op te stellen. Indien de gemeente na zes maanden nog steeds in gebreke blijft, start het Gewest een procedure op om in haar plaats op te treden.

Bepalingen inzake wegwerkzaamheden zowel deze die in het gewestelijk mobiliteitsplan zijn opgenomen als deze die in de gemeentelijke mobiliteitsplannen zijn opgenomen, moeten door het Gewest en door de gemeente worden nageleefd. Wat de gemeenten betreft zal de toezichthoudende overheid erop toezien dat deze regel wordt toegepast. Gesubsidieerde werken worden toegewezen met inachtneming van het gewestelijk mobiliteitsplan en de gemeentelijke mobiliteitsplannen.

Parkeerbeleid

Het gewestelijk parkeerbeleid, dat in grote lijnen reeds vastligt in een ordonnantie, wordt voortgezet.

Netheid

In overleg met de vertegenwoordigers van de werknemers van het Agentschap voor Netheid (Net Brussel), zal het onderhoud van de netheid van de gewestwegen en de eigen beddingen van het openbaar vervoer worden overgeheveld naar de gemeente. Dit neemt niet weg dat het Agentschap voor Netheid bevoegd blijft voor een aantal specifieke of punctuele taken. Het Agentschap "Net Brussel" wordt de voornaamste operator inzake grof vuil en zal het beheer van de containerparken overnemen.

Sportinfrastructuur

Voor de financiering en subsidiëring van de gemeentelijke sportinfrastructuur, krijgt het gewest de mogelijkheid om op dezelfde manier als de gemeenschappen op te treden⁹.

Beroepsopleiding

De beroepsopleiding voor werkzoekenden is één van de grote uitdagingen om de werkzaamheidsgraad in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te verhogen. De beroepsopleiding blijft een gemeenschapsbevoegdheid. Er wordt in de wettelijke mogelijkheid voorzien voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om programma's voor beroepsopleidingen op te zetten in het kader van het werkgelegenheidsbeleid, waarbij rekening wordt gehouden met het specifieke karakter van Brussel¹⁰.

Toerisme

Toerisme vormt een essentiële economische bevoegdheid voor de ontwikkeling en economische verscheidenheid van de Gewesten en een belangrijke bron van jobs die amper delocaliseerbaar zijn. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt ten volle bevoegd voor toerisme, onverminderd het behoud van bevoegdheden voor de Gemeenschappen inzake de promotie van Brussel op nationaal en internationaal niveau. De Gemeenschappen kunnen subsidies voor toeristische infrastructuur blijven toekennen op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Er zullen over deze aangelegenheden samenwerkingsakkoorden worden

---

⁹ Zie punt 3.5.2.

¹⁰ Zie punt 3.5.2.

gesloten tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de andere betrokken deelstaten¹¹.

Biculturele aangelegenheden van gewestelijk belang

Met uitzondering van het beheer van de culturele instellingen met nationale of internationale uitstraling (De Munt, Paleis voor Schone Kunsten, enz.) oefent het federale niveau zijn bevoegdheid inzake biculturele aangelegenheden in Brussel niet uit. Het is dan ook wenselijk om de bevoegdheid over de biculturele aangelegenheden van gewestelijk belang¹² naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest over te hevelen, uitgezonderd de federale culturele instellingen.

2.7. Strijd tegen de discriminaties

Het Parlement zal een rapport opstellen betreffende de stand van zaken van de bestaande wetsbepalingen in verband met de strijd tegen alle discriminaties, waaronder de bescherming van de minderheden, en zal in voorkomend geval aanbevelingen formuleren.

Wat het vervolg van de aanbeveling rond de ratificatie van het Kaderverdrag ter bescherming van de nationale minderheden betreft, geformuleerd in het kader van het universele periodieke onderzoek, zal de werkgroep van de interministeriële conferentie Buitenlands Beleid blijven onderzoeken of men een akkoord kan bereiken over een definitie van het begrip "minderheid".

Het Protocol nr. 12 bij het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens vormt een instrument waarvan het nuttig zou zijn dat we het ratificeerden om ons rechtsbestel van bescherming van de fundamentele rechten te vervolmaken.

---

¹¹ Zie punt 3.5.2.

¹² Van Gewestelijk belang: met uitzondering van de federale culturele instellingen : steun aan biculturele activiteiten zoals de Zinneke Parade, enz.

3. Details van de overheveling van bevoegdheden van de federale overheid naar de deelstaten

3.1. Arbeidsmarkt

3.1.1. Voorafgaande opmerking

- De regels die tot het arbeidsrecht en de sociale zekerheid behoren blijven federaal, evenals de voorzieningen voor sociaal overleg en het loonbeleid.

3.1.2. Controle op de beschikbaarheid

- De Gewesten verwerven volledige beslissings- en uitvoeringsbevoegdheid om de actieve en passieve beschikbaarheid van de werklozen te controleren en de daarbij behorende sancties op te leggen.¹³
- Het normatief kader voor regelgeving inzake passende betrekking, actief zoekgedrag, administratieve controle en sancties blijft federaal.
- De Gewesten hebben de mogelijkheid om, tegen betaling, de sanctioneringsbevoegdheid aan de federale overheid (RVA) uit te besteden.
- Op basis van Europese richtlijnen zullen er samenwerkingsakkoorden worden gesloten om gemeenschappelijke doelstellingen voor de intensiteit van de begeleiding van werklozen vast te leggen.
- Vrijstellingen van beschikbaarheid in geval van studiehervatting of het volgen van een beroepsopleiding: de Gewesten bepalen autonoom welke studies en beroepsopleidingen een uitkeringsgerechtigde werkloze met behoud van zijn uitkeringen kan aanvatten en welke soort werkzoekende voor deze maatregel in aanmerking kan komen. De Gewesten zullen de soort rechthebbende werkzoekende bepalen na eensluidend advies van de federale staat. Er zal per Gewest een federale enveloppe worden bepaald. De Gewesten zijn financieel verantwoordelijk bij overschrijding van de vastgelegde enveloppe.

3.1.3. Doelgroepenbeleid

- Regionalisering van RSZ-kortingen voor doelgroepen en van de activering werkloosheidsuitkeringen. De bevoegdheid voor structurele RSZ-verminderingen en de vrijstelling van het doorstorten van de bedrijfsvoorheffing blijft federaal.

---

¹³ Opdat deze bevoegdheidsverdeling zou kunnen werken, is het noodzakelijk dat de overheid die de uitkeringen betaalt ook de sanctie materieel uitvoert.

- De Gewesten krijgen de volle bestedingsautonomie voor de budgetten. Ze zullen het overgehevelde budget (met inbegrip van de eventuele overschotten) naar goeddunken kunnen gebruiken voor verschillende vormen van arbeidsmarktbeleid in de brede zin (maatregelen inzake loonkosten, opleiding en begeleiding van werkzoekenden, tewerkstellingsprogramma's, ...).
- RSZ en RVA blijven de enige administratieve en technische operatoren.
- Na de overheveling van deze bevoegdheden zal de federale overheid geen nieuwe doelgroepen meer invoeren¹⁴ maar zal een beslissingsvrijheid behouden i.v.m. de maatregelen m.b.t. de loonkost, die onder haar bevoegdheid blijven vallen.
- Regionalisering van de dienstencheques, met behoud op federaal vlak van de aspecten in verband met het arbeidsrecht, zoals die inzake de arbeidsvoorwaarden in de sector.
- Overheveling Ervaringsfonds naar de Gewesten.

3.1.4. Arbeidsbemiddeling

- De Gewesten worden bevoegd voor de programma's voor de arbeidsmarktbegeleiding van leefloners (art. 60 en 61) om ze opnieuw te integreren in de arbeidsmarkt.
- De PWA-bevoegdheid valt onder de autonomie van de Gewesten (Overheveling naar de Gewesten van de arbeidsbemiddelaars van de PWA's en van de bijhorende middelen). Indien de Gewesten beslissen om een PWA-voorziening te behouden, zal de federale overheid de financiering van de werkloosheidsuitkeringen van de PWA-werknemers voortzetten, beperkt tot het aantal huidige gerechtigden per gewest. Het systeem zal gelden voor de langdurige werklozen en zij die ver van de arbeidsmarkt staan.
- Regionalisering outplacement: het arbeidsrecht blijft federaal (inzonderheid CAO nrs. 51 en 82), maar de Gewesten worden bevoegd voor de inhoudelijke vereisten die niet in cao 51 en 82 vastliggen, voor de terugbetaling van outplacementkosten aan de bedrijven en voor het opleggen van sancties aan werkgevers bij gebrek aan outplacement.

3.1.5. Overige

- Betaald educatief verlof en industriële leerlingwezen: het leerlingwezen gaat naar de Gemeenschappen, en het betaald educatief verlof gaat naar de Gewesten. Met betrekking tot het betaald educatief verlof zullen de Gewesten met de Gemeenschappen een samenwerkingsakkoord moeten sluiten om de opleidingen te organiseren en te erkennen.
- Overheveling van de voorwaarden en financiering voor

---

¹⁴ Elke eventuele beslissing betreffende het oprichten van nieuwe doelgroepen zal zolang in de Ministerraad worden genomen.

loopbaanonderbreking in de openbare sector: regionalisering van de loopbaanonderbreking voor het lokale, provinciale, communautaire en regionale openbaar ambt, alsook in het onderwijs, met uitsluiting van contractuele personeelsleden die onder het tijdskrediet vallen.

- Economische migratie: regionalisering van de regelgevende bevoegdheid voor arbeidskaarten A en B en de beroepskaart voor zelfstandigen. De werknemer die een arbeidskaart A in een van de Gewesten krijgt, kan op basis van diezelfde vergunning eveneens in de twee andere gewesten werken. De zelfstandige die in één gewest een beroepskaart heeft gekregen kan zijn activiteit niet in een ander gewest vestigen, maar er wel zijn activiteit uitoefenen.
- Overheveling van programma's:
  - startbaanovereenkomsten in kader van globale projecten: naar de Gemeenschappen en Gewesten;
  - start- en stagebonus voor de stagiaires uit het alternerend onderwijs: naar de Gewesten;
  - werkhervattingstoelage voor oudere werklozen en eenoudergezinnen: naar de Gewesten;
  - overige federale programma's sociale economie: naar de Gewesten.
- Uitzendarbeid:
  - Alle arbeidsrechtelijke bepalingen die de uitzendarbeid regelen blijven federaal ;
  - de Gewesten en de Gemeenschappen worden bevoegd om uitzendarbeid in hun respectievelijke overheidsdiensten en lokale besturen toe te staan, en de Gewesten worden bevoegd om in het kader van tewerkstellingstrajecten op uitzendarbeid een beroep te doen.

3.1.6. Reorganisatie van de beheersstructuur van de RVA

- Rekening houdende met de nieuwe bijkomende bevoegdheden van de Gewesten zal de beheersstructuur van de RVA worden aangepast om een vlotte samenwerking tussen de RVA en de Gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling te garanderen.

Daartoe zal elk Gewest deelnemen aan de vergaderingen van het beheerscomité van de RVA via een vertegenwoordiger van de Gewestelijke dienst voor arbeidsbemiddeling.

3.1.7. Financiering

Zie het hoofdstuk met betrekking tot de bijzondere financieringswet.

3.2. Gezondheidszorg en hulp aan personen

N.B.: De onderstaande beleidsdomeinen zullen gecommunautariseerd worden. In zoverre de bevoegdheden – voor wat personen betreft – verplichtingen of rechten op een tegemoetkoming of toelage inhouden, of in de mate dat het om bicommunautaire instellingen gaat, zal in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie de bevoegde overheid zijn. Men zal daarenboven desgewenst het “accord Saint-Quentin” kunnen toepassen.

3.2.1. Oprichting van een instituut om overlegde antwoorden op de grote uitdagingen inzake de gezondheidszorg te waarborgen

Er zal een instituut worden opgericht dat een overlegd antwoord zal geven op de grote, onder meer budgettaire, uitdagingen met betrekking tot de toekomst van de gezondheidszorg (vergrijzing, knelpuntberoepen in dat domein, technologische ontwikkeling, maatschappelijke ontwikkelingen, leefmilieuaandoeningen, enz.).

Dit instituut zal de permanente en interfederale ontmoetingsplaats vormen voor het overleg tussen de voor gezondheid bevoegde ministers, en zal tot taak hebben een gemeenschappelijke en toekomstgerichte visie en een duurzaam gezondheidsbeleid te definiëren.

Het zal zich daarvoor onder andere steunen op de studies van het Studiecomité voor de vergrijzing en van het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg. Het zal de opdrachten van het Kankercentrum overnemen.

Een samenwerkingsakkoord zal zijn samenstelling en financiering regelen. Dit instituut zal van de bestaande structuren vertrekken teneinde de budgettaire weerslag strikt te beperken.

De huidige opdrachten en samenstelling van de Algemene raad van het RIZIV en de werking van de interministeriële conferentie Gezondheid zullen ongewijzigd blijven.

3.2.2. De federale kerntaken

De interpersoonlijke solidariteit houdt in dat er een gelijke toegang is voor allen tot de terugbetaalde gezondheidszorg, waarbij de vrije keuze van de patiënt gegarandeerd wordt, conform het Europese principe van vrij verkeer van personen. De patiënt zal eenzelfde prijs betalen voor eenzelfde product of prestatie, ongeacht waar in België hij deze gezondheidszorg geniet.

Om dat te waarborgen is het de federale overheid die de voogdij over het RIZIV uitoefent.

De federale overheid blijft tevens bevoegd voor het crisisbeleid wanneer een acute pandemie dringende maatregelen vereist.

3.2.3. De overdracht van bevoegdheden aan de deelstaten

a. Homogenisering van het beleid inzake de hulp aan personen met een handicap

De mobiliteitshulpmiddelen worden aan de deelstaten overgedragen.

De tegemoetkoming hulp aan bejaarden wordt aan de gemeenschappen overgedragen (in Brussel zal de GGC die bevoegdheid krijgen).

b. Homogenisering van het ziekenhuisbeleid:

De Gemeenschappen zullen bevoegd zijn om de normen te definiëren waaraan de ziekenhuizen en de diensten, de zorgprogramma's, ziekenhuisdiensten, enz. moeten beantwoorden om erkend te worden, met dien verstande dat:

- de programmatie een federale bevoegdheid blijft, maar waarbij er asymmetrische bilaterale overeenkomsten kunnen worden gesloten als een Gemeenschap dat wenst ;
- de financiering van de ziekenhuizen een federale bevoegdheid blijft¹⁵, evenals de regels met betrekking tot het vastleggen en de verrekening van het budget van de financiële middelen van de ziekenhuizen ;
- men zal verifiëren dat de door de Gemeenschappen uitgevaardigde erkenningsnormen geen negatieve impact hebben op de federale budgetten, behalve in geval van bilateraal akkoord ;
- de kwalitatieve referentienormen die door de Europese Unie worden vastgesteld zijn van toepassing.

De onderdelen A1 en A3 van het ziekenhuisbudget (BFM) zullen worden overgeheveld. Een jaarlijkse dotatie zal voorzien worden in de financieringswet. Deze dotatie zal uit twee delen bestaan: een uitdovend deel dat jaarlijks wordt berekend ten belope van de reeds aangegane engagementen (gedurende 33 jaar), en een nog af te spreken bedrag voor de nieuwe toekomstige en toegestane investeringen. Voor deze nieuwe investeringen zullen de verdeelsleutels tussen de deelstaten worden geactualiseerd zodat ze overeenstemmen met de werkelijke

---

¹⁵ Behalve voor wat betreft A1 en A3 van de BFM – zie verder.

investeringsuitgaven van alle ziekenhuizen, met inbegrip van de universitaire ziekenhuizen. Een technische werkgroep, samengesteld uit ambtenaren van de federale overheid, dienst boekhoudingen van de ziekenhuizen en van de deelstaten, zal de concrete berekening maken. Een Gemeenschap die de tenlasteneming buiten het ziekenhuis wil bevorderen, in het bijzonder met betrekking tot de geestelijke gezondheidszorgsector of het ouderenbeleid, zal bovendien met de federale overheid bilaterale akkoorden in verband met de reconversie van ziekenhuisbedden kunnen sluiten.

c. Homogenisering van het ouderenbeleid en « long care »-zorgen

- De volledige bevoegdheid (inclusief de prijsbepaling voor de bewoners) inzake rusthuizen, rust- en verzorgingstehuizen, centra voor dagverzorging, centra voor kort verblijf, geïsoleerde G-diensten en Sp-diensten zal integraal aan de Gemeenschappen worden overgedragen.
- De volgende revalidatieovereenkomsten zullen naar de deelstaten worden overgeheveld: NOK, PSY, verslaafden, slechthorenden, gezichtsstoornissen, psychosociale revalidatie voor volwassenen, functionele revalidatie vroegtijdige stoornissen interactie ouders-kinderen, autisme, revalidatie-instellingen voor kinderen met een ernstige medisch-psychologische aandoening, instellingen voor motorische revalidatie.

d. Homogenisering van de geestelijke gezondheidszorg:

- De overlegplatforms geestelijke gezondheidszorg worden aan de deelstaten overgedragen. De volledige bevoegdheid inzake de psychiatrische verzorgingstehuizen (PVT) en de initiatieven Beschut Wonen (BeWo) wordt naar de Gemeenschappen overgeheveld.

e. Homogenisering van het preventiebeleid

- Alleen de deelstaten kunnen preventie-initiatieven nemen. Als die preventieve acties de medewerking vragen van zorgverstrekkers door middel van terugbetaalde prestaties (bv. screeningshonoraria of het honorarium voor het toedienen van een vaccin) dan kunnen die prestaties vanuit het RIZIV worden gehonoreerd. Dit kan op asymmetrische wijze met het RIZIV worden overeengekomen.
- De middelen die momenteel federaal worden ingezet voor preventie worden overgedragen, alsook het Fonds ter bestrijding van verslavingen.

f. Organisatie van de eerstelijnsgezondheidszorg

- De ondersteuning van de gezondheidszorgberoepen van de eerste lijn en de organisatie van de eerstelijnsgezondheidszorg (Impulsefonds, Huisartsenkringen, Lokaal Multidisciplinaire netwerken (LMN),

Geïntegreerde Diensten Thuiszorg (GDT), preventieacties door tandartsen...) worden aan de deelstaten overgedragen.

- De palliatieve netwerken en de palliatieve multidisciplinaire teams worden aan de deelstaten overgedragen.

3.2.4. Samenwerkingsakkoorden tussen de federale overheid en de deelstaten

Volgende materies zullen in een samenwerkingsakkoord geregeld worden:

a. De samenstelling en de financiering van het in punt 3.2.1. bedoelde instituut.

b. Het beheer en het gebruik van eHealth en de kennis- en informatieoverdracht.

Het principe daarbij is een wederzijdse en onvoorwaardelijke verplichting tot uitwisseling van beschikbare informatie met respect voor de rechten van de patiënt en de wet voor de bescherming van de persoonlijke levensfeer. Bijgevolg zullen de federale overheid en de deelstaten eHealth cofinancieren.

c. De nalevingsmodaliteiten van internationale verplichtingen i.v.m. het gezondheidsbeleid:

Het principe daarbij is dat de federale overheid hieromtrent het nodige overleg organiseert wanneer de bestaande overlegstructuren (COORMULTI) hier nog niet in voorzien.

d. De contingeringsmodaliteiten van de gezondheidszorgberoepen:

De bevoegdheid inzake de subquota wordt aan de Gemeenschappen overgedragen.

e. De aanpassings- en evaluatiemodaliteiten van het KB nr. 78:

De deelstaten worden bevoegd om de zorgverstrekkers te erkennen, met naleving van de door de federale overheid bepaalde erkenningsvoorwaarden.

f. De wijze waarop het overleg tussen de betrokken overheden m.b.t. de sociale akkoorden voor de gezondheidszorgberoepen wordt georganiseerd.

De federale overheid organiseert een overleg met de deelstaten vooraleer zij sociale akkoorden in de zogenaamde "federale sectoren" afsluit (en, insgelijks, overleggen de deelstaten vooraf met de federale overheid).

g. De wijze waarop het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE) wordt bestuurd en gefinancierd.

3.2.5. Financiering

Zie het hoofdstuk betreffende de bijzondere financieringswet.

3.3. Gezinsbijslagen

- Het recht op kinderbijslag wordt vastgelegd in de Grondwet.

3.3.1. Overheveling gezinsbijslagen

- Overheveling kinderbijslag, geboortepremies en adoptiepremies naar de Gemeenschappen. In Brussel is de GGC bevoegd, met uitsluiting van de twee Gemeenschappen.
- Vóór de overheveling wordt het verschil tussen loontrekkenden en zelfstandigen weggewerkt.
- Tijdens een overgangperiode zullen de Gemeenschappen en de GGC desgewenst een beroep kunnen doen op de huidige betalingsinstellingen om, tegen betaling, het administratieve beheer en de uitbetaling van de kinderbijslagen te blijven verzekeren.

3.3.2. Financiering

Zie deel BFW voor de details van de middelenoverdracht.

- De federale regering zal, op voorstel van de sociale partners, een deel van de welvaartsenveloppe aan de verhoging van de aan de Gemeenschappen toegekende globale enveloppe "kinderbijslagen" kunnen toewijzen indien de sociale partners vaststellen dat de scholingsgraad van de jongeren in het hoger onderwijs tussen 2012 en het lopende jaar betekenisvol toegenomen is.

3.3.3. Fonds voor Collectieve Uitrustingen en Diensten (FCUD)

- Opheffing van het FCUD. De middelen worden over de Gemeenschappen verdeeld.

3.4. Justitie

3.4.1. Organisatie en werking van justitie

- Artikel 144 van de grondwet zal worden aangepast om er in te bekrachtigen dat de Raad van State en federale administratieve rechtbanken waarvoor dit relevant is zich ook over de privaatrechtelijke gevolgen van een vernietiging kunnen uitspreken. De uitvoeringsregels zullen gelijktijdig met de herziening van artikel 144 van de grondwet worden besproken en gestemd.
- Gerechtelijk arrondissement BHV: zie specifieke hoofdstuk.

3.4.2. Vervolgingsbeleid en strafuitvoering

- De deelstaten zullen, via een door de deelstaatregering afgevaardigde minister, over een positief injunctierecht beschikken voor de materies waarvoor zij bevoegd zijn. De afgevaardigde minister van de deelstaat zal zijn aanvraag aan de federale minister van Justitie bezorgen die haar onmiddellijk zal laten uitvoeren.
- In de materies die tot hun bevoegdheden behoren zullen de deelstaten met de federale staat een samenwerkingsakkoord sluiten dat betrekking zal hebben op:
  - het vervolgingsbeleid van het Openbaar Ministerie en het opstellen van richtlijnen inzake het strafrechtelijk beleid;
  - het formaliseren van de vertegenwoordiging van de deelstaten in het College van procureurs-generaal;
  - de kadernota Integrale veiligheid en het Nationaal veiligheidsplan.
- Strafruitvoeringsrechtbanken: betrokkenheid van de Gemeenschappen door de deelname van de directeurs-generaal van de Justitiehuzen aan het selectiecomité van de assessoren.
- Justitiehuzen:
Communautarisering van de organisatie en de bevoegdheden m.b.t. strafuitvoering, slachtofferonthaal, eerstelijns hulp en betoelaagde opdrachten. Een samenwerkingsakkoord tussen de federale staat en de deelstaten zal, ieder voor wat zijn bevoegdheden betreft, gesloten worden om het partnership te organiseren.

3.4.3. Jeugdsanctierecht

- Communautarisering (GGC in Brussel) van de volgende materies:
  - het bepalen van de aard van de maatregelen ten aanzien van de minderjarigen die een als strafbaar omschreven feit hebben gepleegd;
  - de regels inzake de uithandengeving;
  - de regels inzake de plaatsing in een gesloten instelling;
  - de gesloten instellingen, volgens nader te bepalen uitvoeringsregels.

3.5. Bevoegdheidsoverdracht in andere beleidsdomeinen

3.5.1. Mobiliteit en verkeersveiligheid

- Het verkeersreglement blijft een federale bevoegdheid, behalve de overheveling naar de Gewesten van:
  - de snelheidsbeperkingen op de openbare weg, uitgezonderd de autosnelwegen;
  - de regelgeving inzake het plaatsen van verkeerstekens (overeenkomstig het 1^e pakket);
  - de regelgeving inzake de beveiliging van de lading en de hoogst toegelaten massa en de massa's over de assen van de voertuigen op de openbare weg;
  - de regelgeving met betrekking tot het gevaarlijk en uitzonderlijk vervoer (volgens nader te bepalen regels teneinde de coördinatie van de procedures tussen de Gewesten te verzekeren);
  - de handhaving van de geregionaliseerde regels van het verkeersreglement, met inbegrip van het bepalen van administratieve en strafrechtelijke sancties. Het bepalen van deze sancties doet geen afbreuk aan de prerogatieven van de politie, het parket en van de rechtbanken en hoven. Gewestelijke ambtenaren zullen bevoegd kunnen zijn om op de toepassing van de gewestelijke regels toe te zien (zie artikel 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980).

De voogdij van de Gewesten over de aanvullende regelgeving inzake verkeersveiligheid wordt bevestigd.

Men zal meer rekening houden met het advies van de Gewesten met betrekking tot de wijzigingen aan het verkeersreglement. Indien een gewest een negatief advies geeft over de federale voorstellen, zal er een overleg tussen de federale staat en de Gewesten worden georganiseerd via de interministeriële conferentie. Bij gebrek aan een akkoord, neemt de federale regering de uiteindelijke beslissing.

Anderzijds zullen de Gewesten op eigen initiatief voorstellen kunnen doen om de regels van het verkeersreglement te wijzigen. Indien de Gewesten en de federale staat het, na overleg, over deze wijzigingen eens zijn, zullen ze worden goedgekeurd en in het verkeersreglement worden ingevoegd.

- Update van het samenwerkingsakkoord van 17 juni 1991 betreffende de wegen die Gewestgrenzen overschrijden, dat met name tot andere aspecten van de intergewestelijke mobiliteit en inzonderheid inzake verkeersveiligheid zal worden uitgebreid.

- Overheveling naar de Gewesten van het Verkeersveiligheidsfonds. De middelen die verband houden met bevoegdheden die federaal blijven, blijven op federaal niveau. De overige middelen worden naar de Gewesten overgedragen.
- Overheveling van de bevoegdheden van het BIVV naar de Gewesten. Door middel van een samenwerkingsakkoord tussen de Gewesten, waarbij de federale overheid wordt betrokken, zullen op de autosnelwegen nationale bewustmakingsacties naar het brede publiek kunnen worden gevoerd.
- De normering van de verkeersinfrastructuur en de controle op de technische normering van de voertuigen worden naar de Gewesten overgeheveld.
- De technische keuring van voertuigen, homologatie van radars en andere instrumenten die gelinkt zijn met de Gewestelijke bevoegdheden worden naar de Gewesten overgeheveld. Het federaal niveau blijft bevoegd voor de productnormen en de inschrijving van de voertuigen. Er wordt afgesproken dat elke burger zijn voertuig in een keuringscentrum van het Gewest van zijn keuze kan laten keuren, ongeacht zijn verblijfplaats.
- De rijopleiding, de rij scholen en de examencentra worden geregionaliseerd (rijbewijs blijft federaal). Er wordt afgesproken dat:
  - een rij school die in een Gewest erkend is eveneens in de andere Gewesten werkzaam kan zijn;
  - de regionalisering van de rijopleiding geen afbreuk doet aan de initiatieven voor rijbewijslessen op school;
  - elke burger een rijopleiding in een rij school van het Gewest van zijn keuze kan volgen, ongeacht zijn verblijfplaats;
  - elke burger zijn examen in een examencentrum van het Gewest van zijn keuze kan afleggen, ongeacht zijn verblijfplaats.
- De regelgeving en de controle op de binnenscheepvaart gaan naar de Gewesten, inclusief de bevoegdheid van de politie (artikel 11 bijzondere wet 8 augustus 1980).
- Vertegenwoordigers van de Gewesten in de raden van bestuur van de entiteiten van de NMBS-Groep
- Nadat de federale overheid een meerjareninvesteringsplan heeft goedgekeurd dat in voldoende financiering voorziet en de 60/40-sleutel respecteert, zullen de Gewesten voor een bijkomende financiering kunnen zorgen voor de aanleg, aanpassing of modernisering van de spoorlijnen. Deze bijkomende gewestelijke financiering zal een evenredigheid ten aanzien van de federale financiering moeten naleven. Deze evenredigheid zal door een verplicht samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid en het (de) betrokken Gewest(en) moeten worden vastgelegd. Dat samenwerkingsakkoord zal dus de voorwaarde vormen voor de bijkomende gewestelijke financiering.
- Binnen de NMBS zal een structuur worden opgericht waarin de drie Gewesten en de federale overheid vertegenwoordigd zijn en die het

geheel van de uitbating van het Gewestelijk Expresnet (GEN) zal beheren.

- Intergewestelijke mobiliteit rond Brussel: binnen de door de bijzondere wet opgerichte hoofdstedelijke gemeenschap zullen de drie Gewesten met elkaar overleggen over de mobiliteit, de verkeersveiligheid en de wegenwerken vanuit, naar en rond Brussel. Over het sluiten of onbruikbaar maken van de op- en afritten van de ring zal er voorafgaand overlegd worden.

3.5.2. Overige domeinen

In volgende domeinen worden bevoegdheden overgedragen:

- Economisch en industrieel beleid
- Energie
- Landbouw
- Stedenbouw, huisvesting en ruimtelijke ordening
- Lokaal bestuur
- Overige

<i>ECONOMISCH EN INDUSTRIEEL BELEID</i>	
Interuniversitaire attractiepolen	Naar de Gemeenschappen na afloop van fase VII van de IAP. Teneinde de overgang vlot te laten verlopen zal de overheveling gepaard gaan met een samenwerkingsakkoord tussen de Gemeenschappen.
Technologische attractiepolen	Naar de Gewesten
Plantentuin van Meise	Overdracht, cfr. het akkoord Peeters-Demotte
Vergunningsbeleid inzake handelsvestigingen / Nationaal Sociaal-Economisch Comité voor de Distributie	Naar de Gewesten Bij de overdracht zal in een verplicht overleg voorzien worden, volgens nog te bepalen modaliteiten, voor projecten in zones die aan een ander Gewest grenzen én door hun omvang en aantrekkingskracht een impact kunnen hebben op een of meerdere andere Gewesten.
Participatiefonds	Naar de Gewesten. Alle activiteiten worden stopgezet, maar er blijft een lichte structuur over waarmee de Gewesten het verleden

	beheren (lopende kredieten en leningen) ¹⁶
Nationaal Instituut voor de Statistiek	Interfederaliseren. Samenwerkingsakkoord tussen de federale staat en de deelstaten om de nadere regels van deze interfederalisering te definiëren.
Instituut Nationale Rekeningen	De deelstaten integreren. Samenwerkingsakkoord tussen de federale staat en de deelstaten om de nadere regels van deze integratie te definiëren.
Toegang tot het beroep – vestigingsvoorwaarden	Overheveling naar de Gewesten, met een lijst van de beroepen waarvoor de toegang federaal blijft.
Kruispuntbank van ondernemingen	Vertegenwoordiging van de Gewesten
Nationale Delcrederedienst	Rol van de deelstaten vergroten. De overheidsdelegatie moet in meerderheid uit vertegenwoordigers van de Gewesten bestaan.
Finexpo	Rol van de Gewesten vergroten. De overheidsdelegatie moet in meerderheid uit vertegenwoordigers van de Gewesten bestaan.
Belgische Maatschappij voor Internationale Investing	Rol van de deelstaten (Gewesten) vergroten. De overheidsdelegatie moet in meerderheid uit vertegenwoordigers van de Gewesten bestaan.
Agentschap buitenlandse handel	Rol van de deelstaten (Gewesten) vergroten.
Erkenning toeristische centra	Bindend advies van het betrokken Gewest voorafgaand aan de federale erkenning als toeristisch centrum.
Prijzencontrole	De deelstaten zullen bevoegd zijn om de prijzen te controleren in materies die onder hun bevoegdheid vallen. (Het afvalbeleid, het waterbeleid, de openbare gasdistributie en de distributie en het lokale vervoer van elektriciteit via netwerken met een nominale spanning gelijk aan of kleiner dan 70.000 volt en die geen transportfunctie vervullen, de taxidiensten en diensten voor het verhuur

¹⁶ 200 miljoen (eigen vermogen) op 8 jaar tijd.

	<p>van auto's met bestuurder, de huur van goederen bestemd voor verblijf, pacht en handel, de hotelaspecten van de rusthuizen en de teledistributie).</p> <p>De transversale maatregelen zoals de prijsblokkering zullen federaal blijven.</p>
Toerisme	<p>Naar de Gewesten, onverminderd het behoud van de bevoegdheden voor de Gemeenschappen inzake de promotie van Brussel op nationaal en internationaal niveau. De Gemeenschappen kunnen subsidies voor toeristische infrastructuur blijven toekennen op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.</p> <p>Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de andere betrokken deelstaten zullen ter zake samenwerkingsakkoorden sluiten.¹⁷</p> <p>Er zal een specifieke oplossing worden gestemd voor de Duitstalige Gemeenschap om haar die bevoegdheid te laten behouden, ongeacht de regionalisering (artikel 139 van de Grondwet).</p>
ENERGIE EN LEEFMILIEU	
Distributietarieven	<p>Naar de Gewesten (gas en elektriciteit)</p> <p>Voor de elektriciteit betreft dit niet de tarieven van de netwerken die een transportfunctie hebben, zelfs indien ze een nominale spanning gelijk aan of lager dan 70.000 volt hebben.</p> <p>Alle andere bevoegdheden die de federale overheid momenteel uitoefent blijven een federale bevoegdheid. Dat betreft de prospectieve studies inzake energie; de</p>

¹⁷ Wijziging van artikel 6, § 1 VI van de bijzondere wet op de institutionele hervormingen van 8 augustus 1980: Een 13° toevoegen : « toerisme : onverminderd het behoud van de bevoegdheden voor de Gemeenschappen inzake de promotie van Brussel op nationaal en internationaal niveau. »

Wijziging van artikel 4 van de bijzondere wet op de institutionele hervormingen van 8 augustus 1980: in punt 10: de woorden « en het toerisme » worden geschrapt.

Artikel 92 bis § 2 van de bijzondere wet op de institutionele hervormingen van 8 augustus 1980 zal ook worden gewijzigd om in het sluiten van een samenwerkingsakkoord ter zake tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de andere betrokken deelstaten te voorzien.

	nucleaire brandstofcyclus; de energieproductie, met inbegrip van de offshore; de grote infrastructuren voor de aanvoer en opslag van energie; het energietransport; het beleid inzake de uiteindelijke energieprijs voor de gebruiker, inclusief het socialeprijzenbeleid; de energie-efficiëntie van de federale gebouwen.
Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost	Naar de Gewesten
Handhaving regelgeving doorvoer afvalstoffen	Naar de Gewesten (met een samenwerkingsakkoord om de coördinatie tussen de federale overheid en de Gewesten te verzekeren, aangezien dat ook de douane en de politie aangaat). De overdracht heeft geen betrekking op nucleaire afvalstoffen.
Nucleaire export	De Gewesten en het federale niveau verbinden er zich via een samenwerkingsakkoord toe om de samenwerking rond het nucleaire exportbeleid te vergemakkelijken. Het samenwerkingsakkoord zal voortbouwen op de huidige geldende wettelijke en institutionele bepalingen en zich richten op informatie-uitwisseling, expertise-uitwisseling en het doeltreffend maken van de voorziene procedures.
Nationale Klimaatcommissie	De werking van de Nationale Klimaatcommissie wordt geoptimaliseerd en haar rol wordt versterkt. De nadere uitvoeringsregels van die hervormingen zullen het voorwerp uitmaken van technische besprekingen. Er zal een klimaatresponsabiliseringsmechanisme worden ingesteld.
Substitutierecht ten voordele van de federale staat in het kader van	Er wordt een substitutierecht ten voordele van de federale staat ingevoerd voor het geval waarin een Gewest of een Gemeenschap de internationale

internationale klimaatverplichtingen	verplichtingen die uit het Kaderverdrag van de Verenigde Naties over de klimaatverandering of uit één van zijn protocollen voortvloeien niet zou naleven, zoals bepaald in het bijzondere wetsvoorstel van 3 maart 2008 (doc Senaat, nr. 4-602/1).
LANDBOUW	
Belgisch Interventie en Restitutie Bureau	Naar de Gewesten
Landbouwrampenfonds	Naar de Gewesten
STEDENBOUW, HUISVESTING EN RUIMTELIJKE ORDENING	
Handelshuur, woninghuur en pacht	Naar de Gewesten
Onteigeningen	Overdracht naar de Gewesten van de onteigeningsprocedure, behalve voor de onteigeningen die door de federale overheid of de rechtspersonen die van haar afhangen gebeuren, en die aan de federale procedure onderworpen blijven
Aankoopcomités	Naar de Gewesten
Agentschap voor patrimoniale informatie	Het samenwerkingsakkoord van 24/10/2002 zal worden herzien om de oprichting van het Agentschap voor patrimoniale informatie mogelijk te maken.
Sportinfrastructuur	Voor de financiering en subsidiëring van de gemeentelijke sportinfrastructuur zal het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de mogelijkheid hebben om op dezelfde manier als de Gemeenschappen op te treden. ¹⁸
LOKAAL BESTUUR	
Federaal crisiscentrum	De Gewesten hierbij betrekken.
Rampenfonds	Naar de Gewesten

¹⁸ Wijziging van artikel 4 van de bijzondere wet op de institutionele hervormingen van 8 augustus 1980 : Wat betreft de financiering en subsidiëren van de gemeentelijke sportinfrastructuur aan het eind van punt 9° worden de volgende woorden toegevoegd: « onverminderd de mogelijkheid voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om op dezelfde manier in te grijpen op de financiering en subsidiëring van de gemeentelijke sportinfrastructuur. »

Grootstedenbeleid (voor wat de bevoegdheden van de deelstaten betreft)	Naar de deelstaten De federale overheid houdt op middelen in te zetten voor projecten die tot de bevoegdheden van de Gemeenschappen of de Gewesten behoren.
Provinciale instellingen	De nodige grondwetsartikelen zullen worden gewijzigd teneinde de volledige uitoefening van de autonomie van de Gewesten ten aanzien van de provincies te garanderen, zonder afbreuk te doen aan de huidige specifieke bepalingen van de pacificatiewet en aan die van de functie van de gouverneurs.
OVERIGE	
Beroepsopleiding	De beroepsopleiding blijft een gemeenschapsbevoegdheid. Er wordt de wettelijke mogelijkheid voorzien voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om programma's voor beroepsopleidingen op te zetten in het kader van het werkgelegenheidsbeleid, waarbij rekening wordt gehouden met het specifieke karakter van Brussel. ¹⁹
Studentenmigratie	De Gemeenschappen worden bevoegd voor het uitreiken van een studiekaart. De federale overheid behoudt de bevoegdheid voor de toekenning van het verblijfsrecht.
Federaal Impulsfonds Migrantenbeleid	Opheffen, middelen naar de Gemeenschappen overhevelen ²⁰ . De federale overheid houdt op middelen in te zetten voor projecten die tot de bevoegdheden van de Gemeenschappen of de Gewesten behoren.
Europees Integratiefonds	Opheffen, middelen naar de Gemeenschappen overhevelen. De federale overheid houdt op middelen in

¹⁹ Wijzigingen aan artikel 4 van de bijzondere wet op de institutionele hervormingen van 8 augustus 1980 : Met betrekking tot de beroepsopleiding, op het einde van punt 16° aanvullen met de woorden : « Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal evenwel bevoegd zijn om programma's voor beroepsopleidingen op te zetten in het kader van haar werkgelegenheidsbeleid en rekening houdende met het specifieke karakter van Brussel. »

²⁰ De kwestie van de huidige financiering van de FIM-projecten door de Nationale Loterij zal worden bestudeerd.

	te zetten voor projecten die tot de bevoegdheden van de Gemeenschappen of de Gewesten behoren.
Telecommunicatie	<p>De omroepbevoegdheid van de Gemeenschappen wordt aangepast aan de ingrijpende technische evoluties en de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, met behoud van een federaal regelgevend kader inzake elektronische communicatie: regulering van de telecommunicatiemarkten, beheer van en controle op het gebruik van het spectrum, bescherming van de consument, domeinnamen, nummering, universele dienstverlening en privacy.</p> <p>Eventueel via een gedetailleerd samenwerkingsakkoord.</p> <p>Een deskundigenwerkgroep zal deze hervorming voorbereiden.</p>
Dierenwelzijn	Naar de Gewesten
Filmkeuring	Naar de Gemeenschappen, mits een aangepaste oplossing voor Brussel.
Deontologische orden	De splitsing van de orden zal gebeuren na overleg met de betrokken beroepsorden. Er zal in bijzondere regels worden voorzien voor de inwoners van de zes randgemeenten, op basis van het eensluidende advies van de betrokken orden. De splitsing van de orden moet gepaard gaan met een koepelstructuur per orde die met de deontologie belast is (minstens voor de medische beroepen).
Gezamenlijke decreten	De mogelijkheid invoeren om de samenwerkingsprocedures tussen de entiteiten te vereenvoudigen. Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de GGC zullen deze decreten bij dubbele meerderheid "pre-Lombard" worden aangepast.
Volksraadpleging	Mogelijk voor de Gewesten, over aangelegenheden van Gewestelijk belang.
Openbaar ambt	Door aanpassing van de bijzondere wet op de hervorming der instellingen krijgen de deelstaten de bevoegdheid over het

	<p>administratief en geldelijk statuut van hun ambtenarenkorps. De overheden zullen gezamenlijk samenwerkingsakkoorden sluiten over kwesties van globaal belang en zullen dit, verplicht, in het bijzonder doen voor wat betreft de maxima van de weddes, omwille van de impact op de pensioenen. De mobiliteit tussen de verschillende entiteiten zal mogelijk blijven.</p>
Rekenhof	<p>De parlementen van de deelstaten zullen , het Rekenhof, in voorkomend geval tegen betaling, opdrachten kunnen toevertrouwen.</p> <p>Artikel 180 van de grondwet zal worden geactualiseerd om met de nieuwe opdrachten van het Rekenhof rekening te houden.</p>
Interfederalisering van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding (CGKR)	<p>Voortzetting van de onderhandelingen met de deelstaten met het oog op de omvorming van het CGKR tot een interfederaal centrum.</p>

3.5.3. Overgehevelde fiscale uitgaven

Materies waarvoor de Gewesten in de toekomst de exclusieve bevoegdheid zullen hebben en waarvoor de uitgaven zullen worden overgeheveld:

- belastingsverminderingen of -kredieten voor de eigen woning;
- belastingsverminderingen en -kredieten voor de uitgaven voor de beveiliging tegen diefstal of brand van een woning;
- belastingsverminderingen of -kredieten met betrekking tot de uitgaven voor het onderhoud en de restauratie van beschermde monumenten;
- fiscale uitgaven dienstencheques, fiscale uitgaven energiebesparing;
- belastingsvermindering – grootstedenbeleid (renovatie van woningen);
- belastingvermindering – renovatie sociale huurwoningen.

Opmerking:

Wat de belastingsverminderingen en andere voordelen betreft (bijvoorbeeld intrestkorting bij een groene lening) voor uitgaven met het oog op energiebesparingen in een woning, evenals met betrekking tot de

factuurkortingen voor schone wagens, beschikken de Gewesten nu al over bevoegdheden om hun beleid uit te voeren; een bevoegdheidsoverdracht is dus niet nodig.

Om inmenging van de federale overheid in de materies die onder de bevoegdheid van de Gewesten vallen te vermijden, zal de federale overheid, onverminderd wat in punt 4.4. wordt verduidelijkt, echter vanaf het budget 2012 aan de huidige op zijn niveau bestaande stimuli ter zake een einde kunnen maken.

3.6. Begrotingssynthese van de overhevelingen (nieuwste ramingen)

NB: Bij elke bevoegdheidsoverdracht moet men het aanverwante personeel en de middelen (werking, gebouwen) die eveneens moeten worden overgedragen vastleggen.

Bevoegdheid	Bedrag (miljoen)
ALGEMEEN TOTAAL	16.898

1. Arbeidsmarkt	4.326,1
RSZ	
Kenmerken werknemer	687,3
Oudere werknemers	338,0
Jonge werknemers	105,0
Langdurig werkzoekend	155,0
Herstructurering	10,9
Risicogroepen (laaggeschoolde jongeren)	40,0
WEP/DSP	12,8
SINE	25,6
Specifieke sector	33,1
Werknemer bagger- en sleepdienst	0,7
Werkgever bagger- en sleepdienst	3,7
Huispersoneel	0,2
Onthaalouders	14,2
Kunstenaars	14,3
Banenplannen	1.018,2
Gesco RSZ	291,5
Gesco RSZPPO	240,9
Gesco Trekkingsrechten	485,8
RVA	541,4

Jonge werklozen	1,1
Oude werklozen	28,7
Individuele Beroepsopleiding	47,9
Langduring werklozen excl DSP	438,0
Doostromingsprogramma's (DSP)	24,6
Kinderopvangtoeslag	1,2
Fiscaal	<u>54,3</u>
Middelen betreffende de gedeeltelijke vrijstelling van de bedrijfsvoorheffing binnenvaart en sleepvaart	54,3
Rest	<u>1.972,5</u>
Art 60/61	138,7
Controle beschikbaarheid	38,0
PWA (beambten en werkingskosten)	35,0
Betaald Educatief Verlof	83,9
Startbanen	12,6
Stage-en startbonus	24,0
Outplacement	4,5
Loopbaanonderbreking excl. federaal en onderwijs	79,0
Loopbaanonderbreking onderwijs met uitzondering van de contractuele ambtenaren die onder het tijdskrediet vallen	82,0
Jongerenbonus non-profit (RSZ)	25,9
Dienstencheques (enkel deel SZ)	1.444,0
Ervaringsfonds	5,00
1ste pakket sociale economie	<u>19,3</u>
2. Gezinnen	<u>5.900,1</u>
Kinderbijslag	5.822,5
FCUD	77,6
3. Gezondheidszorg	<u>4.211,4</u>
Residentieel	<u>3.337,0</u>
Rusthuizen, rust- en verzorgingstehuizen, centra voor kort verblijf, centra voor dagverzorging	2.425,0
Geriatrische ziekenhuizen (G)	45,2

alleenstaanden	
Gespecialiseerde ziekenhuizen (Sp)	165,8
Bouw-, renovatie- en herconditioneringswerken ziekenhuisinfrastructuren	531,0
Revalidatie-overeenkomsten	170,0
Hulp aan personen	<u>573,2</u>
Tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden (THAB)	511,0
Mobiliteitshulpmiddelen	62,2
Geestelijke gezondheid	<u>174,8</u>
Psychiatrische verzorgingstehuizen	120,5
Beschut wonen	52,2
Psychiatrische overlegplatforms	2,1
Preventie en organisatie van de 1ste lijn	<u>126,4</u>
Preventie (vaccinatie, screening, NVGP, tandhygiëne in de scholen, consultaties tabaksontwenning)	76,6
Fonds tot bestrijding van de verslavingen	5,0
Geïntegreerde diensten voor thuisverzorging (GDT)	4,7
Multidisciplinaire platformen en teams palliatieve zorgen	14,7
Huisartsenkring	3,1
Impulsefonds	22,4
4. Fiscale uitgaven	<u>1.911,4</u>
Uitgaven voor energiebesparende investeringen en passieve huizen	333,2
Fiscale uitgaven huisvesting (fiscale aftrek enige woning, verhoogde korting woonsparen, bijkomende aftrek hypothecaire intresten)	1.436,3
Beveiliging van de woningen tegen diefstal of brand	9,2
Belastingvermindering - Renovatie sociale huurwoningen	0,1
Belastingvermindering - Grootstedenbeleid (renovatie van woningen)	0,6
Inkomensaftrek - Onderhoudskosten monumenten en landschappen	1,0
Belastingkrediet dienstencheques	131,0

5. Overheveling bevoegdheden andere beleidsdomeinen	548,9
Justitiehuisen	79,0
Eerstelijns juridische bijstand	1,7
Jeugdbescherming	14,0 ²¹
Verkeersveiligheidsfonds	87,0
Grootstedenbeleid	87,5
Wetenschapsbeleid (IUAP en TAP)	30,2
Plantentuin Meise	8,9
Participatiefonds (phasing-out: globaal bedrag gespreid over 8 jaar)	200,0
FRGE	7,0
Rampenfonds	11,8
Belgisch Interventie en Restitutie Bureau	13,1
Federaal Impulsfonds voor Migrantenbeleid	8,0
Europees integratiefonds	0,7

4. Details van het hervormingsvoorstel van de bijzondere financieringswet

Het voorgestelde hervormingsmodel van de bijzondere financieringswet streeft ernaar dat de deelstaten hun bevoegdheden, waaronder die uit de zesde staatshervorming, beter kunnen beheren.

Er wordt voorgesteld om de financiële autonomie van de deelstaten uit te breiden, vooral door hun eigen ontvangsten op aanzienlijke wijze te verhogen. Er wordt met meerdere principes rekening gehouden:

- een deloyale concurrentie vermijden;
- het behoud van de regels inzake progressiviteit van de personenbelasting;
- geen enkele deelstaat mag structureel verarmen;
- de leefbaarheid op lange termijn van de federale staat waarborgen en zijn fiscale prerogatieven met betrekking tot het interpersoonlijke herverdelingsbeleid handhaven;
- de responsabilisering van de deelstaten in verband met hun bevoegdheden en hun gevoerde beleid versterken, rekening houdend met de verschillende uitgangssituaties en verscheidene parameters;

²¹ Aan te passen bedrag, rekening houdende met de nog te bepalen overhevelingsregels voor de gesloten instellingen.

- rekening houden met de externe aangelegenheden, de sociologische realiteit en de rol van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- rekening houden met bevolkings- en leerlingencriteria;
- een solidariteit tussen de deelstaten behouden, zonder perverse effecten;
- de financiële stabiliteit van de deelstaten verzekeren;
- rekening houden met de inspanningen die alle deelstaten samen moeten leveren om de overheidsfinanciën gezond te maken;
- de pertinentie van de voorgestelde modellen via simulaties nagaan.

Dit nieuwe model werd door de NBB²² aan een simulatie onderworpen. Het beoogt enerzijds de fiscale autonomie van de Gewesten, en anderzijds de responsabilisering van de deelstaten, met behoud van een solidariteit zonder perverse effecten en met een waarborg op lange termijn van de leefbaarheid van de federale overheid.

De voorgestelde hervorming voor de financiering van de deelstaten betreft voornamelijk de bijzondere wet van 16 januari 1989. Door de overdracht van nieuwe bevoegdheden naar de deelstaten en de nieuwe responsabiliserings- en financieringsmechanismen zal ook de gewone wet van 31 december 1983 houdende organisatie van de financiering van de Duitstalige Gemeenschap moeten worden aangepast.

4.1. Algemene principes²³

- Aangezien het om een verdeling van financiële middelen op kruissnelheid gaat, moet, voor de Gewesten, de klemtoon op een fiscale verdeelsleutel liggen (via de fiscale autonomie of via volgens een fiscale sleutel verdeelde dotaties) en, voor de Gemeenschappen, op sleutels die rekening houden met de behoeften. Deze keuze houdt in dat men, voor de Gewesten, voor het fiscale responsabiliseringsprincipe kiest, dat met een klimaatresponsabiliseringsmechanisme zal worden aangevuld. Anderzijds zal zowel voor de Gemeenschappen als voor de Gewesten een versterkte responsabilisering worden ingevoerd om de pensioenen van hun vastbenoemde ambtenaren te betalen.
- Er wordt in overgangsmechanismen voorzien om ervoor te zorgen dat elke deelstaat, vanaf de start van het nieuwe model, over financiële middelen beschikt die minstens gelijk zijn aan die van de huidige BFW, rekening houdend met het gebruik van de over te dragen federale uitgaven en vóór de correcte financiering van Brussel en de sanering van de overheidsfinanciën.
- De deelstaten leveren op de in de punten 4.13. en 4.14. bepaalde wijze hun bijdrage tot de sanering van de overheidsfinanciën.

---

²² Zie methodologische nota van de NBB en het FPB in bijlage.

²³ De andere dotaties waarin de BFW voorziet worden niet gewijzigd.

- Er wordt een solidariteitsmechanisme behouden dat objectief, begrensd en zonder perverse effecten is.

4.2. Financiering van de huidige bevoegdheden van de Gewesten

- De fiscale autonomie inzake de personenbelasting zal betrekking hebben op het bedrag van de huidige PB-dotatie voor de Gewesten (14,309 miljard in 2012), verminderd overeenkomstig een maximum van de negatieve term om de middelenverdeling tussen de deelstaten²⁴, (4,338 miljard), evenwichtig te houden, zijnde 9,971 miljard²⁵ waaraan vervolgens 40% van het totaal van de overgedragen fiscale uitgaven²⁶ worden toegevoegd. Voor het referentiejaar 2012 gaat het dus om een autonomie bedrag van 10,736 miljard.

4.3. Financiering van de huidige bevoegdheden van de Gemeenschappen

- De koppeling aan de economische groei van de basis-btw-dotatie (i.e. verdeeld volgens de leerlingenleutel) blijft daarin behouden, en dit op retroactieve wijze vanaf 2010 (einde van de lambermontturbo vanaf 2010);
- Bijgevolg zal het aandeel (verdeeld volgens de PB-sleutel) van de btw-dotatie in de toekomst constant blijven (= een deel van de Lambermontherfinanciering van 2001). Dit deel van de dotatie zal worden geïntegreerd in de PB-dotatie aan de Gemeenschappen berekend op basis van de federaal gehouden PB. Deze dotatie zal evolueren volgens de inflatie en aan 82,5% van de groei van het bbp;
- De kijk- en luistergelddotatie wordt geïntegreerd in de btw-dotatie van de Gemeenschappen verdeeld volgens de leerlingenleutel;
- De andere dotaties zullen niet worden gewijzigd.

4.4. Financiering van de nieuwe bevoegdheden die aan de Gewesten worden overgedragen²⁷

- De enveloppe "werk" en "fiscale uitgaven" zal verdeeld worden op basis van de op federaal niveau behouden PB-verdeelsleutel. Deze dotatie bestaat uit 90% van de middelen in verband met de overgehevelde bevoegdheden inzake werk (de rest gaat in het overgangsmechanisme) en het saldo, na sanering, van de middelen in verband met de

---

²⁴ De nog bestaande negatieve termen voor het Vlaamse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden in de overgangsmechanismen geïntegreerd.

²⁵ De bijkomende PB-dotaties van 253 miljoen blijven behouden en volgens de bestaande sleutels herverdeeld; deze sleutels verschillen van de PB-sleutel.

²⁶ Verminderingen en kortingen huisvesting, beveiliging van woningen tegen diefstal en brand, onderhoudskosten monumenten en landschappen, dienstencheques, fiscale uitgaven energiebesparing. Zijnde een globaal bedrag van 1,912 miljard voor 2012.

²⁷ De financiering van de andere bevoegdheden die aan de Gewesten worden overgedragen, zal via een of meerdere dotaties gebeuren, volgens gebruikssleutels.

overgehevelde fiscale uitgaven. Deze dotatie zal volgens de inflatie en 70% van de groei evolueren.

- De verwijzing naar 70% om de middelen aan de groei te koppelen heeft tot doel het verlies aan ontvangsten van de federale overheid te compenseren dat het gevolg is van het verlies aan elasticiteit groter dan 1 van de PB-ontvangsten in verhouding tot het bbp op het bedrag van de PB dat naar de Gewesten gaat.

4.5. Financiering van nieuwe bevoegdheden die aan de Gemeenschappen worden overgedragen²⁸

- De verdeling van de financieringsmiddelen van de nieuwe bevoegdheden van de Gemeenschappen zal via demografische sleutels gebeuren. De verdeling van de middelen inzake de gezinsbijslag zal gebeuren volgens de bevolkingsleutel 0-18 jaar inbegrepen van elkeen van de drie gemeenschappen en van de GGC (forfaitaire sleutel). De enveloppes van de deelstaten zullen vervolgens evolueren volgens de consumptieprijzenindex en de groei van de bevolking van 0 tot en met 18 jaar van elke entiteit. Deze middelen zullen worden overgeheveld naar de Duitstalige Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap, met uitzondering van Brussel waar ze naar de GGC zullen worden overgeheveld. De regering kan, op voorstel van de sociale partners, een deel van de welvaartsenveloppe aan de verhoging van de aan de Gemeenschappen toegekende globale enveloppe « gezinsbijslag » toewijzen, indien de sociale partners vaststellen dat de scholingsgraad van de jongeren in het hoger onderwijs tussen 2012 en het lopende jaar aanzienlijk is toegenomen.
- Voor wat de overgedragen bevoegdheden in verband met de ouderen betreft (voornamelijk: opvangstructuren, tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden (THAB), geïsoleerde geriatrie ziekenhuizen G) zullen de middelen aanvankelijk worden verdeeld volgens de bevolkingsleutel van de + 80-jarigen. Ze zullen evolueren naargelang de evolutie van de bejaarden ouder dan 80 jaar in elke entiteit, de inflatie en 82,5% van de werkelijke groei van het bbp per inwoner.
- De middelen voor de andere overgedragen bevoegdheden inzake gezondheidszorg en "hulp aan personen" zullen worden verdeeld volgens de bevolkingsleutel en evolueren volgens de inflatie en 82,5% van de reële groei.

---

²⁸ De financiering van de andere bevoegdheden die aan de Gemeenschappen worden overgedragen (Justitie, (GGC op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest), FCUD, FIM,...) zal via een of meerdere dotaties gebeuren, volgens gebruikssleutels.

4.6. Responsabiliseringsmechanismen pensioenen en klimaat

Naast het principe van de fiscale responsabilisering van de Gewesten dat een rode draad is door deze hervorming, zullen er nog twee bijkomende responsabiliseringsmechanismen zijn:

- responsabilisering inzake pensioenen
- responsabilisering inzake klimaat

- Responsabilisering inzake pensioenen²⁹

De vergrijzingskosten mogen dan wel vooral op het federaal vlak liggen, toch moeten de Gewesten en Gemeenschappen meer aan de budgettaire kost van de vergrijzing bijdragen.

Men stelt daarom voor om vanaf 2012, na overleg met de deelstaten, de berekeningsregels van de bijzondere wet van 5 mei 2003 in werking te stellen om de responsabiliseringsbijdrage van elke deelstaat vast te leggen.

Deze regels zullen, via de nieuwe bijzondere financieringswet, vanaf 2016 op progressieve en lineaire wijze worden aangepast opdat deze bijdrage tegen 2030 gelijk is aan die die geldt voor het contractueel personeel³⁰.

- Responsabilisering inzake klimaat

De bijzondere financieringswet zal er in voorzien dat een mechanisme, op basis van een voorstel van de nationale klimaatcommissie, voor elk gewest een meerjarig traject voor de reductie van de uitstoot van broeikasgassen in de sector van de gebouwen zal vastleggen.

Indien een gewest zijn toegewezen doelstelling overschrijdt, krijgt het een financiële bonus in verhouding tot het verschil ten aanzien van het traject, dat het Gewest investeert in beleid ter reductie van broeikasgassen. De betrokken federale middelen worden uitsluitend gefinancierd vanuit het federale aandeel in de veiling van de Emissions Trading Scheme-emissierechten.

---

²⁹ Zolang het globale bedrag als gevolg van de progressieve verhoging van de bijdrage tot 8,86% lager ligt dan het globale bijdragebedrag van de wet van 2003 zal er naar het globale bedrag van de wet van 2003 verwezen worden.

³⁰ Momenteel 8,86%.

Indien een gewest zijn doelstelling niet behaalt, zal het een financiële malus betalen in verhouding tot het verschil ten aanzien van het traject, die de federale overheid in beleid ter reductie van de broeikasgassen investeert.

Nadere regels van dit mechanisme zullen worden vastgelegd in de gewone wet, die tegelijk met de bijzondere financieringswet zal gestemd worden.

4.7. Correcte financiering van de Brusselse instellingen

Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is de responsabilisering op grond van de fiscale capaciteit niet objectief, want de inkomens van een groot aantal personen die op het grondgebied van het Gewest werken worden niet meegeteld (die van de pendelaars en de ambtenaren van de internationale instellingen). Op die manier is de toewijzing van de middelen of de toepassing van de fiscale autonomie onvoldoende.

Anderzijds wordt het BHG geconfronteerd met minderontvangsten door de vrijstelling van vele gebouwen inzake vastgoedbelasting.

Ten slotte wordt het BHG ook geconfronteerd met bijkomende lasten in vergelijking met de twee andere Gewesten, met name op het vlak van tweetaligheid, mobiliteit, opleiding en veiligheid.

De bijkomende financiering van de Brusselse instellingen zal dus op de volgende principes berusten om, op basis van de simulaties van de NBB, tegen 2015 een bedrag van 461 miljoen te bereiken waarvan 50% zal worden geaffecteerd.

Na 2015 zal de correcte financiering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (uitgezonderd de lokale overheden en de gemeenschapscommissies) zo worden georganiseerd dat het de 0,1% van het bbp niet zal overschrijden³¹.

De correcte financiering van Brusselse instellingen bestaat uit twee delen. Het "eerste deel" betreft de geaffecteerde middelen en het dodehandcomplement en zal samen met de stemming over de kieskring BHV onder de vorm van een bijzondere wet (behalve voor wat de taalpremies betreft) worden gestemd en in 2012 van kracht worden.

---

³¹ Om de verplichting na te leven, worden de middelen i.v.m. de pendelaars en de internationale ambtenaren na 2016 nominaal constant gehouden, en wordt de dotatie mobiliteit enkel aan de inflatie en voor maar 50% aan de groei gekoppeld.

Het eerste deel omvat dus het volgende:

- Vanaf 2012 zal er, ter ondersteuning van de inspanningen om de veiligheid en de preventie te verbeteren, een bijkomend krediet van 30 miljoen euro aan het "Fonds ter financiering van sommige uitgaven die verbonden zijn met de veiligheid voortvloeiend uit de organisatie van de Europese toppen te Brussel" worden toegekend. Dat bedrag wordt in nominale termen constant gehouden. Anderzijds zullen het bereik van de in aanmerking komende uitgaven en de titel van dit fonds worden uitgebreid teneinde alle uitgaven te dekken inzake veiligheid en preventie in verband met de nationale en internationale hoofdstedelijke werking van Brussel. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal, na advies van de federale regering, over de toewijzing van de middelen van het Fonds beslissen.
- De tweetaligheid vormt voor de Brusselse besturen een belangrijke vereiste die ook belangrijke inspanningen vergt. Door alle ambtenaren (vastbenoemd en met een arbeidsovereenkomst) die over een taalbrevet beschikken op juridisch vlak gewaarborgde taalpremies toe te kennen zal de tweetaligheid nog meer worden aangemoedigd. Het bedrag van de premies zal variëren volgens het door de ambtenaar aangetoonde taalkennisniveau. De financiering van de taalpremies zal, voor een forfaitair bedrag dat met het gemiddelde bedrag van de huidige toegekende premies overeenstemt, voor rekening van de federale overheid zijn. Het door de federale staat te betalen bedrag wordt op 25 miljoen in 2012 geschat, en zal de inflatie volgen.
- Een "mobiliteitsdotatie" voor een bedrag van 45 miljoen in 2012, 75 miljoen in 2013, 105 miljoen in 2014 en 135 miljoen in 2015 zal rechtstreeks op de middelenbegroting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden gestort als speciale toelage voor het mobiliteitsbeleid. Na 2015 zal deze dotatie de inflatie en 50% van de groei volgen.
- De bijzondere COCOF/VGC-dotatie (art. 65 bis van de bijzonder financieringswet) zal tegen 2015 geleidelijk aan met 40 miljoen verhogen.
- De dodehandcompensatie van de bijzondere wet van 16 januari 1989 gaat van 72 naar 100% en wordt uitgebreid teneinde in de verliezen van inkomsten uit het gewest en de agglomeratie te voorzien, en door de laatste beschikbare gemeentelijke opcentiemen als referentie te nemen.

Eerste deel	2012	2013	2014	2015
Geaffecteerde bedragen				

Veiligheid	30	30	30	30
Taalpremies	25	26	27	28
Mobiliteitsdotatie	45	75	105	135
Dotatie voor COCOF en VGC	10	20	30	40
Totaal geaffecteerde middelen	110	151	192	233
Niet- geaffecteerde totaal				
Dodehand	24	24	25	25
Totaal niet- geaffecteerde middelen	24	24	25	25
Totaal eerste deel	134	175	217	258

Het tweede deel van de financiering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreft de pendelaars en de internationale ambtenaren. Dit tweede deel wordt in de BFW ingevoegd volgens de volgende verdeling³²:

Tweede deel via de BFW	2012	2013	2014	2015
Financiering pendelaars		13	28	44
Financiering internationale ambtenaren		48	101	159
Totaal tweede deel	0	61	129	203

De correctie "pendelaars" baseert zich op een horizontaal mechanisme. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal een financiering krijgen die tegen 2015 een deel van de gemiddelde gewestelijke belasting (inclusief de nieuwe Gewestelijke dotaties) van de nettostroom pendelaars zal compenseren, en dit tot een bedrag van 44 miljoen in 2015. De twee andere Gewesten zullen dit bedrag financieren via een verdeelsleutel die gelijkwaardig is aan die van de pendelaars. Vanaf 2016 wordt die financiering nominaal constant gehouden.

- De financiering "internationale ambtenaren" moet tegen 2015 geleidelijk aan en lineair compenseren wat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan gewestelijke belastingsinkomsten derft als gevolg van de

³² Tabel op basis van de veronderstelling dat de BFW in 2013 in werking treedt.

aanwezigheid van de ambtenaren van de internationale instellingen (buiten wat men in de twee andere gewesten vaststelt). Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal tegen 2015 geleidelijk aan een bedrag van 159 miljoen van de federale staat ontvangen. Vanaf 2016 zal die financiering nominaal constant blijven.

Samengevat:

Totaal van de geaffecteerde en niet-geaffecteerde middelen	134	236	346	461
Waarvan geaffecteerde bedragen	110	151	192	233

Anderzijds zal de wet van 10 augustus 2001 houdende oprichting van een fonds om de internationale rol en de hoofdstedelijke werking van Brussel te financieren worden bijgewerkt om de huidige aan het Belirisfonds toegewezen bedragen (125 miljoen euro) te consolideren. Een technische werkgroep zal moeten onderzoeken of het opportuun is om het bouwheerschap en het personeel over te hevelen.

4.8. Uitvoeringsregels van de fiscale autonomie

- De fiscale autonomie zal worden georganiseerd volgens een model van uitgebreide opcentiemen op de federale belasting (zie verder). De federale aanslagvoeten zullen bij de start van de berekening niet worden gewijzigd. Voor de berekening van de Gewestelijke belasting wordt de huidige federale belasting, verkregen na toepassing van de belastingvrije som, van belastingsverminderingen op de vervangingsinkomens, vermindering voor inkomens van buitenlandse oorsprong en onderhoudsgelden, met een factor verminderd om tot de nieuwe federale belasting te komen. Deze factor, die de hoogte van de aanvankelijke opcentiemen bepaalt, zal worden vastgelegd om een regionalisering van de PB-ontvangsten te bereiken evenwaardig aan het in punt 4.2. vermelde bedrag, nl. 10,736 miljard euro.
- De gewestelijke aanvullende opcentiemen zullen ook voor de afzonderlijk belastbare inkomens gelden, behalve de inkomens uit roerende goederen (dividenden, intresten, royalties) en sommige diverse inkomens (voornamelijk de belastbare meerwaarden op roerende waarden en titels) die onder de exclusieve federale bevoegdheid blijven.
- De voorheffing via de aanvullende opcentiemen wordt gecombineerd met alle mogelijkheden die de Gewesten al krachtens de huidige bijzondere financieringswet genieten (artikel 9 van de BFW), nl. de

proportionele algemene aanvullende opcentiemen en de proportionele of forfaitaire algemene verminderingen, al of niet per belastingschijf gedifferentieerd. De Gewesten zullen dus niet alleen in algemene forfaitaire of proportionele belastingsverlagingen kunnen voorzien, maar ook, in hun bevoegdheidsdomeinen, terugbetaalbare belastingskredieten kunnen toekennen.

- Om de Gewesten ten aanzien van het federale niveau autonoom te maken zal het maximum betreffende de uitoefening van de autonomie uit de huidige financieringswet (nl. de verwijzing naar de 6,75%) worden afgeschaft. De Gewesten zullen dus de gewestelijke belasting qua bedrag of procenten onbegrensd kunnen verlagen of verhogen. De Gewesten zullen wel de progressiviteit met de mogelijkheid van een strikt omkaderde afwijking (zie verder voor de details) moeten naleven.
- De federale wetgever blijft exclusief bevoegd om de belastbare basis vast te stellen.
- Het bepalen van de bedrijfsvoorheffing blijft een exclusieve federale bevoegdheid.

Model van de gedifferentieerde opcentiemen per belastingschijf

1. Mechanisme

De Gewesten zullen de mogelijkheid hebben om op de federale belasting gedifferentieerde opcentiemen per belastingschijf te heffen.

De belastingschijven zullen als volgt worden vastgesteld³³:

- de federale basisbelasting wordt eerst berekend op het belastbaar inkomen van de persoon (FBB 1);
- de aldus berekende federale basisbelasting kan door de gewesten in schijven worden opgesplitst ($FBB1 = \sum Sa..x$);
- vervolgens worden de federale belastingverminderingen berekend die overeenstemmen met het belastingvrije minimum, de bijkomende belastingvrije som voor personen ten laste en de belastingverminderingen voor vervangingsinkomens (FV1);
- het bedrag van die federale belastingverminderingen wordt afgetrokken van de federale basisbelasting berekend op het belastbaar inkomen te beginnen met de laagste belastingschijven. ($Sa - FV1, Sb - \text{rest van FV1 enz.}$).

2. Behandeling van de federale belastingverminderingen voor inkomsten van buitenlandse oorsprong

---

³³ Dit model moet worden toegepast rekening houdend met de op de federale belasting toegepaste verminderingfactor (zie punt 4.8. eerste streepje).

De federale belastingverminderingen voor inkomsten van buitenlandse oorsprong worden proportioneel aangerekend.

3. Gewestelijke opcentiemen op de federale belasting met betrekking tot de afzonderlijk belaste inkomsten

Wat betreft het tarief van de opcentiemen op de federale belasting met betrekking tot de afzonderlijk belaste inkomsten die tegen een eenvormig federaal tarief worden belast, zal, teneinde de prerogatieven van de federale Staat te respecteren:

- het tarief van de opcentiemen eenvormig zijn (geen differentiëring per schijf);
- en uniek (een enkel tarief ongeacht het federale belastingtarief op die inkomsten).

Indien een gewest gedifferentieerde opcentiemen per belastingschijf vastlegt, zal de bijzondere financieringswet bepalen dat, wat betreft de opcentiemen op de federale belasting met betrekking tot de inkomens die afzonderlijk worden belast en waarop de gewestelijke opcentiemen van toepassing zijn³⁴, het tarief van de opcentiemen niet lager mag zijn dan het tarief dat op de gewestelijke belastingschijf wordt toegepast waarvoor de ontvangst van de gewestbelasting het hoogste is.

4. Progressiviteit

Principe

De uitoefening van de bevoegdheden van de gewesten met betrekking tot de algemene belastingvermeerderingen of -verminderingen, en - kredieten, de opcentiemen of kortingen gebeurt zonder vermindering van de progressiviteit van de personenbelasting.

Het principe van de progressiviteit wordt geëerbiedigd in de gevallen zoals vermeld in het evaluatiemodel van het Rekenhof.

De progressiviteitsregel zal uitzonderlijk niet gelden voor de lopende overeenkomsten waarvan het fiscale voordeel gewestelijk zou worden (voorbeeld woonbonus), omdat het de bedoeling is dat de belastingplichtige hetzelfde voordeel zou behouden als dat waarop hij in het huidige stelsel recht had.

---

³⁴ De gewestelijke opcentiemen zijn niet van toepassing op de inkomens van sommige afzonderlijk belastbare inkomens (dividenden, intresten, roerende meerwaarden, ...)

Versoepeling

Wanneer de Gewesten de opcentiemen differentiëren per belastingschijf, mag het tarief van de gewestelijke opcentiemen afwijken van artikel 9 van de bijzondere financieringswet op voorwaarde dat:

- het gewestelijke opcentiementarief op een belastingschijf niet lager is dan 90% van het hoogste gewestelijke opcentiementarief van de lagere belastingschijven
- en het belastingvoordeel per belastingplichtige ingevolge de afwijking op de progressiviteitsregel niet meer dan 1000 euro (geïndexeerd) per jaar bedraagt³⁵.

Vermijden van belangenconflicten

Artikel 143 van de Grondwet zal worden uitgebreid met een bepaling die verduidelijkt dat de Gemeenschappen, de Gewesten, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Franse Gemeenschapscommissie, wanneer men artikel 138 van de grondwet heeft toegepast, geen belangenconflict kunnen invoeren³⁶ wanneer de federale staat wijzigingen aanbrengt aan de belastbare basis, het tarief, de vrijstellingen of elk ander element dat in de berekening van de personenbelasting ingrijpt.

Bevoegdheid van het Grondwettelijk Hof inzake federale loyauteit

Op grond van artikel 142, 2^e lid, 3° van de Grondwet, zal artikel 1 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 betreffende het grondwettelijk hof gewijzigd worden, door er een 3° aan toe te voegen luidende als volgt: « *het principe van de federale loyauteit bedoeld in artikel 143 van de Grondwet* ».

Regeling voor de uitoefening van de fiscale autonomie

Onder de titel algemene bepalingen zal de BFW worden aangevuld om te verduidelijken dat: "*de uitoefening van de fiscale bevoegdheden van de*

---

³⁵ De verificatie van het al of niet overschrijden van de grens van 1000 euro gebeurt door het verschil te maken tussen het bedrag van de gewestelijke belasting berekend volgens het gewestelijke tarief en het bedrag van de gewestelijke belasting berekend door de percentages van de schijven die niet overeenstemmen met de progressiviteitsregel te vervangen door de percentages die men met naleving van de voornoemde progressiviteitsregel had moeten toepassen.

³⁶ De werkgroep van de Senaat belast met het verduidelijken van de opdrachten van de hervormde Senaat zal er ook mee belast worden om voorstellen te doen om de procedures om belangenconflicten te voorkomen en te beslechten te ordenen.

gewesten gebeurt met naleving van de federale loyautéit en met name van de volgende principes:

- het principe waarbij elke deloyale fiscale concurrentie wordt uitgesloten;*
- het principe dat de dubbele belasting wil verhinderen en vermijden*
- het principe van het vrij verkeer van personen, goederen, diensten en kapitaal en van de Economische en monetaire Unie.”*

Belasting van de niet-inwoners

De federale overheid blijft uitsluitend bevoegd voor de belasting van de niet-inwoners.

Zij past een belastingstelsel toe dat rekening houdt met de gewestelijke belastingregels (opcentiemen, kortingen, belastingkredieten en –vermeerderingen) en zodoende de naleving van de EU-verdragsbepalingen m.b.t. de vier fundamentele vrijheden³⁷ garandeert.

Op budgettair vlak wordt het verschil tussen de referentiebelasting en de individueel berekende verschuldigde belasting zowel in meer als in min met de aan de Gewesten door te storten ontvangsten verrekend.

De referentiebelasting is gelijk aan de federale basisbelasting, verminderd met de belastingvrije som en de belastingvermindering voor de vervangingsinkomens en voor de inkomens van buitenlandse oorsprong.

4.9. Solidariteitsmechanisme

Het solidariteitsmechanisme voor de Gewesten waarvan het aandeel in de personenbelasting lager ligt dan het bevolkingsaandeel, zal voortaan als volgt berekend worden:

$V \times (db - dpb) \times X$.

- V: geheel van de met de fiscale autonomie verbonden middelen en de aan de Gewesten volgens een fiscale sleutel verdeelde dotaties evenals 50% van de PB-dotatie van de Gemeenschappen³⁸; het basisbedrag evolueert volgens de inflatie en de reële groei.
- db: bevolkingsaandeel van het Gewest in de totale bevolking
- dpb: percentage van het Gewest in de federaal gehouden PB.
- X: compensatiefactor van het verschil gelijk aan 80%.

---

³⁷ Te weten het vrij verkeer van personen, goederen, diensten en kapitalen.

³⁸ Zijnde een basisbedrag van 20.083 miljard volgens de huidige ramingen van de NBB voor 2012.

4.10. Overgangsmechanismen

- Een overgangsmechanisme voor de Gemeenschappen, de Gemeenschapscommissies en de Gewesten zal ervoor zorgen dat bij het aanvangsjaar geen enkele deelstaat wint of verliest. Het egaliseringsbedrag zal gedurende 10 jaar in nominale waarde constant blijven vooraleer in de volgende 10 jaar lineair af te nemen totdat het verdwenen is.

4.11. Fiscale uitgaven

- De Gewesten zullen van het federale niveau de bevoegdheid krijgen over verschillende fiscale voordelen die nu federaal zijn, nl. de fiscale voordelen met betrekking tot de materiële bevoegdheden van de Gewesten en waarvoor ze voortaan de exclusieve bevoegdheid hebben (zie gedetailleerde nota, 3.5.3). De door de Gewesten toegekende fiscale voordelen zullen alleen de vorm van een belastingvermindering of -krediet mogen aannemen, en niet die van een aftrek.

4.12. Vennootschapsbelasting

De kwestie van de vennootschapsbelasting zal worden behandeld in het kader van de discussie over de socio-economische aspecten.

4.13. De uitdaging van de hogere levensverwachting

- Om onze verbintenissen ten aanzien van onze ouderen en toekomstige ouderen te waarborgen, moeten we ervoor zorgen dat we het hoofd kunnen bieden aan de hogere lasten ten gevolge van de hogere levensverwachting. Gelet op het belang van deze verhoging³⁹ is een bijdrage van alle entiteiten van het land noodzakelijk.
- De twee sectoren waarin die verlenging van de levensduur zich het meest laat voelen en die onder de bevoegdheid van deelstaten vallen zijn de sector van de ambtenarenpensioenen van de deelstaten en de (in de huidige hervorming overgedragen) sector van de bejaarden.

4.14. Sanering van de overheidsfinanciën

Het politieke akkoord over de BFW zal moeten worden afgerond na afloop van de discussie over de sanering van de overheidsfinanciën die België tegen 2015 terug in een budgettair evenwicht moet brengen. Na deze discussie zullen bepaalde variabelen van de BFW zoals de referentiebedragen voor de overdrachten en hun evolutieparameters definitief moeten worden bijgesteld, *zonder de genoemde mechanismen*

---

³⁹ Verslag 2010 van de Studiecommissie voor de Vergrijzing.

en nadere regels van de fiscale autonomie van de Gewesten en de correcte financiering van de Brusselse instellingen te wijzigen.

5. Slotopmerking

De 8 onderhandelende partijen verbinden er zich toe om, in geval van meningsverschillen over de interpretatie of van technische en juridische moeilijkheden die nadien bij de concretisering van de gesloten akkoorden zouden opduiken, de geest en de evenwichten die aan die akkoorden ten grondslag liggen te eerbiedigen. Bijgevolg verbinden zij zich er samen met de formateur toe om te goeder trouw naar de oplossingen te zoeken die nodig zijn en de gemaakte politieke keuzes niet meer in vraag stellen. In dit verband zullen onder meer de in deze tekst voorgeschreven overleg- en samenwerkingsprocedures op een zorgvuldige en snelle wijze plaatsvinden.

6. Bijlage⁴⁰

---

⁴⁰ De bijlagen zijn beschikbaar bij het Federaal Planbureau en de Nationale Bank van België.

Nota aan de Formateur

Modellen en hypothesen onderliggend aan de macro-economische projecties gebruikt in het kader van de simulaties van de hervorming van de bijzondere financieringswet (exclusief overdrachten van bevoegdheden)

De Koninklijke Bemiddelaar heeft op 25 oktober 2010 aan het Federaal Planbureau en de Nationale Bank van België gevraagd om de gevolgen tot 2030 van een aantal voorstellen tot hervorming van de bijzondere financieringswet te berekenen. Op 15 november 2010 hebben de Nationale Bank van België en het Federaal Planbureau een gedetailleerd verslag overhandigd aan de Koninklijke Bemiddelaar. Dit verslag, dat zowel betrekking had op de methodologieën als op de simulatieresultaten, werd voorgelegd aan zes academici en aan de toen onderhandelende partijen (CD&V, cdH, Ecolo, Groen, n-va, PS, sp.a).

Vanaf december 2010 hebben de koninklijke opdrachthouders simulaties opgemaakt van hervormingen van de bijzondere financieringswet, op hun eigen verantwoordelijkheid, maar steeds op grond van één of meerdere macro-economische scenario's en het methodologische kader van de Nationale Bank van België en het Federaal Planbureau die op 15 november 2010 door de zes universiteitsprofessoren werden bekrachtigd.

Gezien de noodzaak om de samenhang tussen de verschillende variabelen te garanderen (tussen demografische en macro-economische variabelen, tussen de macro-economische variabelen onderling, tussen nationale en regionale variabelen) en de noodzaak van onmiddellijke beschikbaarheid van geloofwaardige modellen werd vertrokken van de bestaande macro-economische en fiscale modellen van het Federaal Planbureau. Het betreft gedocumenteerde, voor beoordeling door de wetenschappelijke wereld beschikbare, modellen die worden gebouwd en gebruikt in het kader van de samenwerking met diverse nationale en internationale instellingen.

Op basis van het macro-economisch middellangetermijnmodel HERMES worden nationale macro-economische vooruitzichten ontwikkeld. Het middellangetermijnmodel HERMREG, ontwikkeld door het Federaal Planbureau, het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA), l'Institut wallon de l'évaluation, de la prospective et de la statistique (IWEPS) en de Studiedienst van de Vlaamse Regering (SVR), maakt het mogelijk om regionale macro-economische scenario's te simuleren die coherent zijn onderling en met de resultaten op nationaal vlak. Voor de projectie op lange termijn werd MALTESE ontwikkeld door het Federaal Planbureau voor de Studiecommissie voor de vergrijzing van de Hoge Raad van Financiën en voor de *Working Group on Ageing Populations and Sustainability* van het Europese EPC. Er werden daarnaast verschillende macro-economische scenario's uitgewerkt om de sensibiteit van de impact van de beoogde hervormingen ten aanzien van het macro-economisch klimaat te testen.

Alle projecties gaan uit van de veronderstelling van ongewijzigde belastingwetgeving. Dit impliceert dat de personenbelastingdruk geleidelijk toeneemt, gelet op de progressiviteit van deze belasting. De projecties inzake personenbelasting berusten op erkende methodologieën, waar op de meest geloofwaardige wijze wordt getracht te differentiëren tussen de nationale en regionale elasticiteiten. De recente basisgegevens die nodig waren voor de ramingen zijn afkomstig van de FOD Financiën en de FOD Economie. Onderstaande tabel (een gedetailleerde bespreking is opgenomen in bijlage in de methodologische nota 'Elasticiteit van de personenbelasting' van 15 november 2010) geeft de elasticiteiten weer voor het geheel van de personenbelasting betaald door de inwoners van een gewest en voor het geheel van het land. Op te merken valt dat de weerhouden elasticiteit voor het land enigszins lager is dan de hypothese die wordt gebruikt door de federale regering in de Algemene Toelichting bij de begroting. Ze is daarentegen hoger dan het verband tussen de groei van de personenbelasting en de belastbare basis zoals die werd vastgesteld gedurende de afgelopen 15 jaar, die de hervorming van de personenbelasting van 2001 en andere maatregelen gericht op een verlaging van de belastingdruk omvatte (dergelijke maatregelen worden niet voorzien in de vooruitzichten bij ongewijzigd beleid). In de simulaties kan, voor een gegeven elasticiteit van de totale door de belastingplichtige in een gewest betaalde belasting, de specifieke elasticiteit van het federale deel van de personenbelasting verschillen van deze van het regionale deel. Deze elasticiteiten werden gemodelleerd om overeen te stemmen met de verschillende mogelijke wijzen om de personenbelasting te regionaliseren.

Tabel 1   Elasticiteit van de totale personenbelasting per capita in reële termen ten opzichte van het belastbaar inkomen per capita in reële termen

---

Rijk	1,55
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	1,56

Vlaams Gewest	1,54
Waals Gewest	1,58

Van juni tot augustus 2011 werden de macro-economische vooruitzichten (inclusief de varianten) geactualiseerd op verzoek van de Formateur. De bijgewerkte vooruitzichten houden rekening met de nieuwe nationale (Economische vooruitzichten 2011-2016 van mei 2011) en regionale vooruitzichten (Regionale economische vooruitzichten 2010-2016 van juni 2011), alsook met de vooruitzichten op lange termijn (Jaarlijks verslag van Studiecommissie voor de vergrijzing van juni 2011). Ze zijn gebaseerd op de recentste bevolkingsvooruitzichten (aangepaste gegevens april 2011). Ze houden echter geen rekening met de recentste informatie in de Economische Begroting van september 2011. Een gedetailleerde bespreking van de scenario's gaat in bijlage. De groeivoeten van het bruto binnenlands product in reële termen worden weergegeven in onderstaande tabel voor het scenario A2 (dat door de Formateur werd gebruikt als referentiescenario).

Tabel 2 Nationale en regionale economische groei in het scenario A2 van juni 2011
(bbp naar volume, veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar, jaargemiddelden)

	2011-2020	2011-2016	2017-2020	2021-2030
Rijk	2,0	2,2	1,8	1,7
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	1,9	2,1	1,7	1,6
Vlaams Gewest	2,1	2,2	1,8	1,8
Waals Gewest	1,9	2,1	1,7	1,6

Naast de documentatie over de gebruikte modellen die beschikbaar is op de websites van de bovenvermelde instellingen, hebben het Federaal Planbureau en de Nationale Bank van België een groot aantal methodologische verslagen en presentaties van de resultaten van de macro-economische scenario's opgesteld ter attentie van de koninklijke opdrachthouders (waarvan een aantal zich in bijlage bevinden). Het initiatief tot verspreiding van deze verslagen valt onder de bevoegdheid van de koninklijke opdrachthouders die er de institutionele bestemmingen van vormen.

Bijlagen:

- *Het macro-economisch kader*, Task force Federaal Planbureau- Nationale Bank van België Bijzondere Financieringswet, novembre 2010 (“Bijlage 1 - Macro-economisch kader van November 2010.pdf”).
- *Complément au rapport « Le cadre macroéconomique » de Novembre 2010 : Ajout des scénarios D et D’*, Federaal Planbureau & Nationale Bank van België, 7 december 2010 (“Annexe 2 - Scenarios D et D'.pdf”).
- *Le cadre macroéconomique - mise à jour de fin août 2011*, Federaal Planbureau, 26 augustus 2011 (“Annexe 3 - Cadre macroéconomique d'aout 2011.pdf”).
- *Complément au rapport « Le cadre macroéconomique - mise à jour de juin 2011 » : Ajout d’une variante portant sur les navettes*, Federaal Planbureau, 16 juni 2011 (“Annexe 4 - Scenario A2_ALT.pdf”).
- *L’impôt des personnes physiques en Belgique: une analyse macroéconomique*, Federaal Planbureau, Working Paper 1-98, april 1998 (Annexe 5 - WP L’impôt des personnes physiques.pdf).
- *Elasticiteit van de personenbelasting*, Federaal Planbureau & Nationale Bank van België, 15 november 2010 (“Bijlage 6 - Elasticiteit van de personenbelasting.pdf”).
- *Augmentation de l’assiette d’imposition en pour cent du PIB et « coût du vieillissement »*, Federaal Planbureau, 31 mei 2011 (“Annexe 7 - Assiette d’imposition en pour cent du PIB et coût du vieillissement.pdf”).